

**50 ГОДИНА МАНАСТИРА СВ.САВЕ У ЕЛЕЈНУ
ПОСЕБНО ИЗДАЊЕ ПАРОХИЈА „СВ. ТРОЈИЦА“ БРАНЗВИК И
„СВ. АРХИЂАКОН СТЕФАН“ КИЗБОРО ЗА МАЛУ ГОСПОЈИНУ**

**HOLY TRINITY BRUNSWICK AND ST STEPHEN KEYSBOROUGH SERBIAN ORTHODOX PARISHES
SPECIAL ISSUE FOR THE NATIVITY OF THE MOST HOLY MOTHER OF GOD 21. SEP 2022.**

**РАЗГОВОР СА
ИГУМАНОМ
ТЕОДОРОМ**

**50 ГОДИНА
МАНАСТИРА
У ЕЛЕЈНУ**

Тропар, гл. 4.

Твоје рођење, Богородице Дјево, објави радост целој Васељени, јер из Тебе засија Сунце правде, Христос Бог наш, који разрушивши прародитељску клетву даде благослов, а уништивши смрт, дарова нам Живот Вечни.

Кондак, гл. 4.

Твојим рођењем Пречиста, ослободише се Јоаким и Ана срамоте због немања деце, а Адам и Ева од срамоте пропадљивости (трулежности), и народ Твој, избавивши се узрока греха, кличе Ти: Нероткиња рађа Богородицу и Чуварку нашег живота.

ВАНРЕДНО ИЗДАЊЕ ЦРКВЕНИХ ОПШТИНА „СВЕТА ТРОЈИЦА“ БРАНЗВИК И „СВЕТИ СТЕФАН“ КИЗБОРО ПОСВЕЋЕНА 50-ГОДИШЊИЦИ ОСНИВАЊА МАНАСТИРА СВЕТОГ САВЕ, ЕЛЕЈН

„ПАРОХИЈСКИ ГЛАСНИК“ БР. 160. СВЕТА ТРОЈИЦА, БРАНЗВИК
„ПАРОХИЈСКИ ЛИСТИЋ“ БР. 338. СВЕТИ АРХИЂАКОН СТЕФАН, КИЗБОРО

Слика на предњим корицама: Црква Св. Алимпија Столпника, манастир Елејн, септембар 2022.

Слика на задњим корицама:

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

протојереј-ставрофор МИЛОРАД ЛОНЧАР

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

протојереј-ставрофор ПЕТАР ДАМЊАНОВИЋ
НЕБОЈША СТЕФАНОВИЋ

ИЗДАВАЧ

Парохија и ЦШО „Света Тројица“

АДРЕСА

1 Noel Street, Brunswick East VIC 3057

КОНТАКТ

о. Милорад +61-478-922-154

herald@svtrojica.melbourne

<https://svtrojica.melbourne/#visit>

Електронска верзија овог издања доступна је на адреси:
<https://svtrojica.melbourne/images/herald/2020/160.pdf>

ТИРАЖ

450

РЕЧ УРЕДНИКА

Драги читаоци нашега гласника и парохијског листића,

У вашим рукама је наш скроман допринос једном значајном јубилеју, којим обележавамо 50 година постојања и мисије нашег манастира Св. Сава у Елејну. Позивамо вас да и сами, бар својом молитвом за житеље ове наше светиње, учествујете у овој прослави, која је, иначе, искључиво молитвена.

За мене је лично овај манастир, од 1976. године, када сам постао члан наше Аустралијско-новозеландске породице, увек представљао посебно место окупљања и заједништва као ни једно друго месту на овим просторима. Сећам се како сам годинама са одушевљењем доносио одлуке напречац о посети манастиру. Не ретко је било да ја око пет сати после подне, почнем да размишљам о томе да, бар на кратко, посетим манастир. У шест поподне донесем одлуку да идем, спакујем се и у седам сати пођем из Рути Хила, да би возио целу ноћ, преко Шепертонa, Бендига и Балана те стигао у манастир ујутру у седам сати. Основна брига ми је била да не закасим на јутрење. Обично бих, по благослову Владике или Игумана служио јутрење, а потом, без одмарања тога дана, радио са братијом манастира. После радног дана вечерали бисмо, а ови заједнички оброци представљали су посебан доживљај.

Вечери у манастиру су биле незаборавне. Епископ би, заједно са Братством манастира и гостима, којих је увек било, умео да седи до касно у ноћ и да разговара на разне теме.

Манастир је у тим седамдесетим и осамдесетим годинама имао веома младо и перспективно Братство. Ту су били: архиђакон Викентије, јеромонах Бенедикт Ананић, а потом су дошли јеромонах Лука Ковачевић и јеромонах Теодор

Бојовић. После више година, у манастир је дошао и Лазар Царан. Сви су они били млади и са пуно енергије приступали сваком послу који се тицао унапређења манастира и манастирског имања. У то време епископи су столовали у манастиру тако да је та чињеница, сама по себи, значајно допринесла духовности овога места.

До 1978. епископ је био Николај (Мрђа); до 1986. године Василије (Вадић); до 1992. године Лонгин (Крчо); до 1998. године Лука (Ковачевић). Епископи Од 1998. године нису више столовали у манастиру. Онога тренутка када је дошло до измештања епископског седишта из манастира, ништа више није било као пре. Сви горе

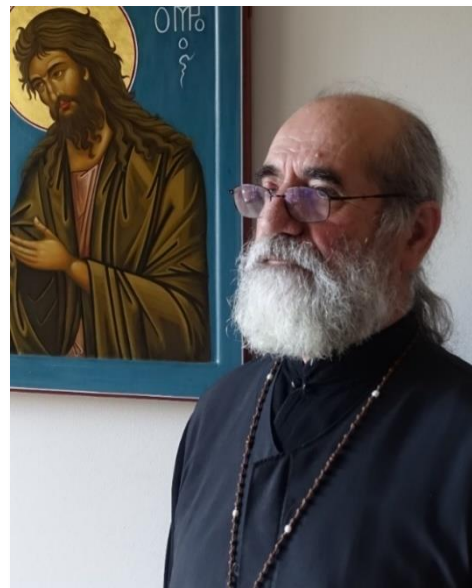

Полајање камена шемељца за старачки дом у Елејну 1977. године. На слици: владика Николај, архиђакон Викентије, Јелена и Војислав Милетић.

поменути много су учинили за наш манастир те својом улогом значајно допринели угледу ове светиње. Сви су се они на посебан начин уградили у духовну грађевину манастира.

Наравно, има много мирјана који су незаобилазни када се размишља о нашем манастиру. Онај ко буде писао историју манастира свакако ће да се бави темељно овим, али ја желим да истакнем само три особе, Јелену и Војислава Милетић, ктиторе манастира као и Уроша Петровића, великог добротвора манастира и Српске православне цркве.

Јелена Милетић Ђорић Калабић интересантна је била по свему. Не

Проша Милораг Лончар

бисмо погрешили ако бисмо рекли да је била јединствена. Њена борба за српски народ и Српску православну цркву није престајала током њеног живота. Остала је вечити борац, понекад недовољно разумевана од околине. Није имала проблем да каже шта мисли иако би је то њено мишљење довело у директан сукоб са саговорницима. Оставила је све што је имала нашем манастиру и то је залог њене љубави за Цркву. Њен муж, Војислав, официр краљевске југословенске војске био је увек пример достојанства и смирености. Увек умерен у својим ставовима и никада се није ни чим истицао. Кроз његову природу је провејавала школа српског официра.

Урош Петровић је човек који се бавио приватним послом и то врло успешно, један од Ђујићевих четника, пореклом из Врлике, недалеко од Книна. Отворен, искрен, предусретљив, увек спреман да помогне. Активан члан наше парохије Св. Архиђаконa Стефана, велики приложник ове парохије, манастира у Елејну и многих храмова широм Аустралије и Отаџбине.

Сећање на прве почетке у манастиру враћа нас у прошлост, која је била знатно другачија од садашњости, некако пуна ентузијазма, пуна идеала и жеље за напредовањем.

Проша Милораг Лончар

САДРЖАЈ

РЕЧ УРЕДНИКА	3
ПОСЛАНИЦА ВЛАДИКЕ СИЛУАНА.....	5
ПРАВИЛНИК ПОНАШАЊА У МАНАСТИРИМА.....	7
ЧЕСТИТКЕ НАШИМ ДИВНИМ СЕСТРАМА	8
РОЂЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ.....	9
ЕЛЕЈН, ИЛЕЈН ИЛИ ИЛАЈН?.....	10
50 ГОДИНА МАНАСТИРА СВ. САВЕ, ЕЛЕЈН	11
ИСТОРИЈА МАНАСТИРА.....	11
СТАРАЦ НИКАНОР ХИЛАНДАРАЦ	15
СЕЂАЊЕ НА СТАРЦА НИКАНОРА	16
РАЗГОВОР СА ИГУМАНОМ.....	16
ПОХВАЛА БОГОРОДИЦИ ЕЛЕЈНСКОЈ.....	18
МАНАСТИРСКИ ФОТО АЛБУМ.....	20
СЕЂАЊЕ ОСНИВАЧА И ВЕЛИКОГ ДОБРОТВОРА МАНАСТИРА.....	22
БЕСЕДЕ И РАЗМАТРАЊА	24
СВЕТА ТАЈНА ЈЕЛЕОСВЕЂЕЊА.....	24
ПРАВОСЛАВНО ТУМАЧЕЊЕ ИСАИЈЕ	25
КРАЈ ЕКУМЕНИЗМА И ТРАНСЦЕДЕНТНО ЈЕДИНСТВО РЕЛИГИЈА	28
ПРОСЛАВА МАЛЕ ГОСПОЈИНЕ У БРАНЗВИКУ	33
ENGLISH LANGUAGE SECTION	34
THE NATIVITY AND THE DORMITION THE OF THE MOTHER OF GOD... ..	34
CHRISTIANITY IS A KINGDOM AND INHERITANCE, NOT A RELIGION ..	36
A CROSS IN THE DESERT	38
UPGRADING VICTORIA'S MULTICULTURAL FACILITIES	39
ПРОГРАМ ПРОСЛАВЕ 50 ГОДИНА МАНАСТИРА	40

ПОСЛАНИЦА ВЛАДИКЕ СИЛУАНА

АРХИПАСТИРСКА
ПОСЛАНИЦА ЊЕГОВОГ
ПРЕОСВЕШТЕНСТВА
ЕПИСКОПА
АУСТРАЛИЈСКО-
НОВОЗЕЛАНДСКОГ Г.
СИЛУАНА О МОНАШТВУ И
МАНАСТИРИМА СРПСКЕ
ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ -
МИТРОПОЛИЈЕ АНЗ

Владика Силуан

Следујући Светим и богомудрим Оцима Цркве Христове, особито великом оцу и учитељу нашем Светом Сави, а истовремено имајући у виду значај и улогу наших светих манастира и монаштва у Цркви Христовој кроз векове, обраћамо се овом Архипастирском посланицом повереном нам свештенству, монашtvу и благочестивом верном народу у овој јубиларној години, када као Црква обележавамо педесет година од оснивања првог манастира Српске Православне Цркве у Аустралији – манастира Светог Саве у Елејну, са молитвом Господу да сви заједно учинимо напор да наши манастири заузму оно место које им припада у њиховој духовној мисији просвећења и преображења душа верних, као и у изграђивању Цркве Светосавске на Петом континенту.

Помоћ нашим манастирима започиње пре свега нашим правилним односом према њима, правилним схватањем њиховог места, значаја и улоге у животу Цркве и нашег народа.

Истина је да су наши стари, предвођени богомудрим архијерејима, подизали манастире на овом континенту да би се преко њих повезали са својом вољеном отаџбином, да би имали свој кутак завичаја под новим небом Јужног Крста под којим су се нашли. Да би имали место где би се окупљали, заједничарили, налазили утеху... Али, исто тако верујемо, у дубоко духовној перспективи, пре и изнад

свега, да би се у њима и они и њихови потомци духовно препорављали и спасавали.

Посматрајући путању наших српских манастира у Аустралији у протеклих пола столећа, можемо закључити да су наши манастири не само делили, већ и често рефлектовали живот наше заједнице. У овом контексту, манастири су имали своје успоне и падове, али се исто тако изнова рађала потреба да им се врати оно место и улога која им изворно припада.

ВЕРУЈЕМО ДА МНОГИ ОД НАС ПАМТЕ ТАКОЗВАНИ ЗЛАТНИ ПЕРИОД МОНАШТВА У АУСТРАЛИЈИ, КОНКРЕТНО У МАНАСТИРУ СВЕТОГА САВЕ У ЕЛЕЈНУ, КАДА ЈЕ МАНАСТИР БИО УКРАШЕН ВЕЋИМ БРОЈЕМ МОНАХА, ИМАО УСТАЉЕНИ ТИПИК, РАЗВИЈЕНУ ЕКОНОМИЈУ И ВЕОМА ИЗРАЖЕНУ МИСИОНАРСКУ ДЕЛАТНОСТ, ПРИМАЈУЋИ ПОКЛОНИКЕ СА СВИХ СТРАНА АУСТРАЛИЈЕ И НОВОГ ЗЕЛАНДА.

Поред тога, као и његов сестрински манастир Нови Каленић код Канбере, манастир Светог Саве у Елејну се бавио и просветном делатношћу, организовањем омладинских семинара, духовних трибина и разговора. Као дете смо баш у том периоду успона ове Свештене обитељи посећивали манастир, са монасима смо проводили време у молитви, послушању

и разговору. И баш ту, у Елејну, први пут пожелели да и сами пођемо монашким путем. Међутим, сплетом разних околности, опадањем броја монаха, а тиме и слабљењем монашког језгра, дошло је до постепеног попуштања у односу на монашки поредак и дисциплину. Ово је резултирало појавом појединих нових навика у манастиру, које нису биле у складу са манастирским духом и устројством.

Ова низлазна путања довела је до тога да се реч **манастир** код великог броја нашег народа сведе на „именицу“, губећи свој суштински освештани вековни значај и звање. Међу нашим народом у Аустралији, реч **манастир** се код многих поистоветила са речју **храм**, а остатак имања са простором за излет или забаву. На тај начин се полако, уз нову дефиницију манастира, почео уводити и нови „типик“, нови „поредак“ у манастирима који, понављамо, није одговарао монашком духу и устројству.

Наши монаси који су се задржали у нашим светињама, сналазили су се како су умели и могли, борећи се како за своју, тако и за народну душу.

Неодрживост монаштва у манастирима Аустралије постала је сасвим природна појава, али за снагу Цркве на овим просторима, авај! Једна духовна трагедија.

Имајући пред собом овакво стање, архијереји су се на разне начине борили, попуњавајући редове са заинтересованим кандидатима из матице. Међутим, по правилу, тешко се долазило до одрживог решења.

Суочени са недостатком монаштва, завладала је крилатица да су епископи дужни да „нађу, доведу, врате...“ монаштво. Међутим, ово је само био и остао сигнал очајног стања у коме су се монаси и

манастири нашли на Петом континенту.

Имајући пред собом све ове чинице, сматрамо да је дошло време да извршимо озбиљну анализу због чега је монаштво постало скоро неодрживо у нашој Светосавској Цркви у Аустралији. Дошло је време заправо да схватимо да без корените промене у самом уређењу наших манастира, без промене нашег односа према њиховом простору, неће бити напретка монаштва, нити духовности наших манастира на овим просторима.

Сматрати да се може одржати монаштво у оваквој атмосфери јесте, просто речено, самообмана.

Свесни смо дубоко, браћо и сестре, да је ово „тврда беседа“, али смо исто тако свесни да ћемо као Епископ аустралијско-новозеландски морати пред Богом дати одговор за оно што нам је поверено на духовно старање.

Верујемо да је сада време да се сви колективно потрудимо да поправимо стање ствари ради нашег потомства и мисије наше Цркве на овим просторима.

ШТА ТРЕБА ДА БУДУ НАШЕ СВЕТИЊЕ? КАКО ОСТВАРИТИ ЦИЉ?

Наше светиње треба да буду на првом месту духовна уточишта и лечилишта за наше обременене душе, место опоравка и одмора од светске вреве, место где ћемо појединачно и породично се сусрести са миром Божијим који овај свет није у стању да пружи. Манастир треба да буде место упознавања наше деце са Господом Христом и Његовом непролазном истином и лепотом. Да би ово остварили, потребно је започети са реформом самог простора. Да створимо амбијент у коме ће се монаштво моћи одржати и развити, а самим тим бити нама свима од духовне користи.

Реформа у првој инстанци мора започети од улазне капије.

Када улазимо у манастир, светски метеж у коме се налазимо и који нас окружује треба да оставимо за капијом. Треба наш долазак да прати расположење вере и наде за утехом и растерећењем за којим чезнемо и због којег смо се и упутили у манастир. Треба да имамо посебну пажњу према централном кругу манастира, у простору који обухвата храм, порту, конаке и трпезарију. Овај простор је језгро манастира, простор који треба да чувамо као зеницу ока, да би очували наш духовни вид.

Управо у овом простору се најчешће и на најексплицитнији начин манифестује сва проблематика погрешног приступа и тумачења наших светиња.

Приликом наших посета манастирима, у којима често боравимо, неретко смо били очевидац духовне неосетљивости према овом освештаном простору, и грешака које људи чине из незнања. Као први општи пример навешћемо пушење испред храма, конака и монашке трпезарије. Врло је ружно видети опушке у манастирској порти. Замислимо како би то изгледало у порти манастира Жиче, Студенице, Хиландара или Пећке Патријаршије?! Сматрамо да је проблем у томе што се губи осећај да су наше светиње на Петом континенту духовно повезане са овим бастаионима наше вере и

духовности, да увиру и извиру из њих.

Доживљавајући светињу као „српско земљиште“, заборавили смо да земљиште манастира није било које српско земљиште, већ његов најсветији део.

Поред пушења у кругу општежића, формирале су се и друге лоше навике са којима монаштво просто није имало снаге да се избори.

Све ово је временом учинило да многи боготражитељи траже духовну утеху за себе на другом месту.

Треба додати и то да је било прилика да се монаси осећају као подстанари или страно тело у манастиру који је њихов једини дом.

Због оваквог стања нисмо могли донедавно замислити да би неко ко је одрастао у Аустралији пожелело да се посвети Богу и монашком позиву управо у нашим манастирима, јер као правило су до сада такве душе одлазиле или у отаџбину или у неки од сестринских манастира (руских или грчких).

Богу смо благодарни што се ово коначно мења, али не као спонтани феномен, већ као благодатни плод започетог увођења поретка у наше светиње јер, по духовној законитости, чим почне да се обрађује њива, она почиње да рађа плодове.

Суочени са све тежим довођењем монаштва из матице, сматрамо да је наступио преломни тренутак да се најозбиљније позабавимо духовним преуређењем наших светиња и раду на рађању и гајењу нашег сопственог монаштва, као што је то случај код Руса и Грка, односно у сестринским помесним Црквама на овим просторима.

Због овога је потребно да се сви заједно потрудимо да створимо услове и амбијент у нашим манастирима да душе боготражитељске са наших простора имају где доћи и главу склонити, душу одморити и посветити се Богу Живоме.

Имамо горећу молитвену жељу да наши манастири опстану као тврђаве вере и духовне утехе нашем народу и свима који Бога траже у своје животу на овим просторима. Због тога смо решили да вам се управо у овој јубиларној години, обратимо овом посланицом, која је уједно и наш очински апел повереном нам стаду, да се сви заједно потрудимо да наше светиње заживе пуним духовним сјајем.

Манастири без монаштва, које даноноћно молитвено бди над душом својом и душом народа, најблаже речено су споменици културе и музеји. Споменици нашег неуспелог покушаја оснивања духовних оаза на овом континенту ка којима ће хитати народ и добијати утеху.

Због тога понављамо да је преко потребно да наши манастири гаје и рађају свето монаштво које је снага Цркве. Да буду испуњени монаштвом, а то значи молитвеном снагом, подвизима, сузама и љубављу оних које желе да цео свој живот посвете Господу Богу, а тиме и своје роду.

Да би ово остварили треба да створимо услове за неговање монаштва, за живот монашки и долазак нових кандидата опредељених за овај најсветији и нимало лак и веома одговоран позив.

Ако то постигнемо, онда имамо велики духовни капитал за нашу Светосавску Цркву на овим просторима, за нашу децу, као и за народе који нас окружују.

Наша љубав према светињи треба пре свега да буде усмерена на духовно добро светиње и њених житеља.

Монаси су ти који су присутни у манастиру и онда када смо ми одсутни. Када смо у својим домовима, на одмору, на путовањима... Они су увек ту. Они немају други дом! Њихова молитва не престаје, док наша често тражи паузу и(ли) прави је. Због тога треба да их подржимо да би они били кадри да нас духовно подрже, да се моле за нас и наше миле и драге. Монах је онај који се моли за цео свет.

Ако нестане молитве, нестаће и света, кажу Свети Оци. Ако нестане монаштва шта ћемо чинити у свету савремених изазова и извитоперених тенденција и радикалних ревизија? Ко ће нас опомињати и будити, где ћемо отићи и као Епископ, као свештеници и верници да обновимо духовне снаге за даљу борбу?

Због свега тога, драги ми верни, сачинили смо следећи правилник према коме ћемо сви заједно да се потрудимо да наше светиње ревитализујемо, духовно оснажимо и препородимо.

ПРАВИЛНИК ПОНАШАЊА У МОНАСТИРИМА

1. Као први корак, треба да се потрудимо да доласком у светињу знамо да улазимо у другачији простор, да улазимо на освештану земљу, на којој се налазе мошти светих и где нас посматра Пресвета Богородица као Игуманија свих наших манастира. То значи да наше понашање треба да прилагодимо светињи, а све евентуалне слабости и световне

навике да оставимо ван капије.

2. На територији манастира, где се налази Свети храм, порта, епископска резиденција, монашки конаци и трпезарија, најстрожије се забрањује пушење, јер то је простор у коме треба да се осети мирис тамјана а не наших порока.
3. У манастиру свако мора бити пристojно одевен, особито при уласку у Свети храм. Мушкарци да носе дуге рукаве и панталоне, а жене дуге рукаве, сукње или хаљине, као и марамом да покривају главу.
4. У манастирској трпезарији и гостопримници се најстрожије забрањује слободна употреба алкохола што не додикује светињи места, те ће се употреба алкохола ограничити на традиционалну гостопримну меру у нашим манастирима у отаџбини- на једну чашицу, уз послужење кафе и слатког. Приликом заједничке празничне трпезе, разрешиће се и једна чаша вина, односно оно што је типиком прописано за поменути дан. Сви поклоници и посетиоци манастира ће бити лепо дочекани према поретку и благослову који нам је предао Свети Сава, а и коме нас учи Свети апостол Павле (Јевр. 13, 2).
5. У манастирској трпезарији ће се поштовати и у миру и тишини слушати, читање Пролога, односно, духовне литературе коју ће одредити за читање настојатељ обитељи (игуман/игуманија).
6. У манастиру ће се од сада обавезно за сваки подухват (рад, уређење, сађење, доношење ствари нпр. намештаја итд.) тражити благослов од настојатеља, односно Управе манастира.

7. За коначење у манастиру ће се тражити благослов од настојатеља, који ће према манастирским правилима моћи да одобре боравак у манастиру до 3 дана. За дужи боравак ће се тражити благослов од архијереја.

8. Забрањује се, уколико није благословом одобрено, слободно коришћење манастирских просторија/објеката и њихово приватизовање.

9. За време Светосавских устаљених пикника/сабора поштоваће се кућни ред манастира, особито у горепомећутом манастирском ужем кругу.

(За манастире као што је на пример манастир Светог Саве Нови Каленић код Канбере, где поред строго монашког дела имања или општежића, постоје и други делови који се користе за просветни рад (камп) и друго, овај правилник ће се у строгом смислу односити само на део који обухвата територију лево од улазне капије до великог језера. Остатак имања, као и само општежиће, биће у служби васпитања наше деце и изграђивања српског народа у целини. Најважније је да све што се организује постоји благослов Епископа и сагласност надлежних Црквених тела и органа, као и да планирано не угрожава

нормални живот и рад манастирског општежића и његовог монаштва).

Сви су добродошли у своје светиње да се помоле, духовно опораве и одморе, као и да помогну њиховом уређењу и унапређењу поштујући благослов настојатеља.

Закључујући нашу посланицу, позивамо још једном сву нашу паству широм Митрополије АНЗ да учинимо духовни напор од којег ћемо сви сутра имати велике духовне користи. Да обрадујемо наше Свете претке који нас посматрају, а пре свега да угодимо Живоме Богу.

Позивамо све оне који осећају призив монашки, који би желели да посвете свој живот Богу, а тиме и своме роду, да храбро и одлучно крену у манастир.

Имаћете у првој инстанци од нас као Епископа сву потребну духовну подршку, старање и све што је потребно за здраво духовно узрастање.

(Наша Митрополија је благословена двома светосавским

манастирима, мушким у Елејну, у држави Викторији, и женским у Холу, код Канбере. Такође и методом у Инглвуду и манастиром у Талонгу, који су посвећени празницима Мајке Божије).

Нека Господ благослови ово дело љубави светосавског народа на Петом континенту, нашу лепту ка духовној обнови наших светиња.

Поздрављајући вас, драге верне у Господу, остајемо ваш молитвеник и духовни родитељ по благодати епископства,

С Божјим благословом,
+Силуан

Епископ аустралијско-новозеландски
Српске Православне Цркве

ЧЕСТИТКЕ НАШИМ ДИВНИМ СЕСТРАМА

Пензионерско
групиштво
срдечно
честити
славу нашем
Колу српских
сестара,

За одбор и чланство
групиштва пензионера,

председница Боса Самарџић

Срећна вам
ваша слава,
Мала Госпојина,
у жељи да
вам Царица Небеска
буде брзопомоћница
у вашим молитвама.

За чланове хора,
хоровођа Сава Ђукић

Црквени одбор, на челу са свештеницима и председником Пејтром Дамјанцем, честити славу Кола председници и свим сестрама.

Нека вас увек чува и напруги
наша Пречиста Бојомајка за
ваш блаословен шруг.

РОЂЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

ЛЕРЕЈ БОГДАН МИЛИЋ

У 12-у недељу по Педесетници (Духовима) баш када пишем ове редове, читамо свето Јеванђеље које нам говори о богатом младићу који је, импресиониран проповедима и чудима Господа Исуса Христа, желео да достигне вечност и питао Спаситеља оно питање које мучи сваког хришћанина – „шта да урадим да наследим Царство Небеско“? Управо је то питање оно које је за нас православне од суштинске важности и према којем би требало да усмеравамо читав наш живот овде и сада на земљи, а то је брига и старање за Вечношћу! Уколико би се, одвојено од Цркве и Светог Предања надвили над нашим животом и кренули о њему да промишљамо, пали би у очајање, јер би видели да је смрт, болест, нестабилност и несигурност свуда око нас. Уколико се накада и обрадујемо, то обично бива на кратко јер нас убрзо ови други проблеми сатерају у теснац одакле је једини излаз очајање. Међутим, гледајући очима Цркве, човек није створен да би провео на земљи време од рођења до смрти и потом отишао у ништавило, већ је живот човеков већ сада и овде на земљи окренут ка Вечношћу и штавише, за верника Царство Небеско почиње већ сада и овде.

Први конкретан догађај када човек креће да корача ка Вечности јесте када човек рођењем дође на овај свет, када удахне ваздух и

затим када постане члан Цркве својим крштењем. Узимајући у обзир православну хеортологију¹ можемо видети да се акценат у житијима светитеља ставља на дану када су они окончали овоземљаски живот, из разлога што крај овоземљаског живота значи почетак живота у Царству Вечности. Тако су устројени празници светитеља – за дан прослављања узимамо дан њихове овоземљаске кончине. Другим речима, датум рођења неког светитеља није никада био од кључне важности за Цркву, јер то што је неко од Бога добио дар живота, није значило да ће он својом слободном вољом показати да жели да уђе у „радост Господара својега“. Поједини православни теолози иду тако далеко да сма-

Владимирска икона
Пресвете Богородице

трају да је прослављање рођења (рођендан) штетно.²

Дајући изузетну важност Пресветој Богородици у домостроју нашег спасења, мајка црква је препознала да је рођење Мајке Божје заправо почетак нашег спасења, јер ће из Њене утробе доћи спасење свету.³ Празник рођења Пресвете Богородице Црква

прославља 21/8 септембра само недељу дана након почетка Индикта.⁴ Тако је Црквена Нова Година подобна школској години и као што ђаци сваког 1-ог септембра крећу са новом школском годином, тако и хришћани почињу нови литургијски круг. Сходно томе, као што ђаци током школовања уче исте предмете, али су задаци сложенији, тако и људи цркве, сваке године изнова крећу са духовним подвигом, али са циљем да се све више и више усавршавају у молитви и врлинама. Формирањем календара у њега су у етапама додани празници, а сам празник рођења Пресвете Богородице установљен је у 5. веку. Без рођења Пресвете Богородице не би било могуће ни оваплоћење Господа Исуса Христа, а без Његовог оваплоћења и наше спасење би било немогуће. Управо због тога, историја новог завета и нашег спасења почиње рођењем Богородице која је постала „врата“ кроз која је у наш свет дошао Спаситељ. Значај Богомајке се огледа у томе што је она прва која је доживела циљ нашег хришћанског живота, а то је сусрет и заједница са Богом.

Свето Писмо нам о рођењу Пресвете Богородице ништа не говори, чак ни о именима Њених родитеља, а све што о Њеном рођењу знамо темељи се на Светом Предању. Међутим, тај недостатак допуњује Свето Предање које је записано у апокрифу под називом „Протојеванђеље Јакова“ за које се сматра да је настало у II веку. У поменутом јеванђељу говори се о благочестивим супружницима Јоакиму и Ани који дуго година нису имали деце, а што се у то

¹ Наука о развоју хришћанских празника.

² Цар Ирод када је славио свој рођендан направио је велики пир, услед

чега је потом уследила мученичка смрт Светог Јована Крститеља.

³ Празници рођења у Цркви: Рођење Богомладенца (Божјић), Пресвете Богородице и Светог Јована Крститеља.

У Руској Цркви имамо и празновање рођења Светог Николаја Мирликијског чудотворца.

⁴ Црквена Нова Година.

време разумевало као казна Божја. Једном, када је Јоаким отишао у храм да принесе жртву Богу, та жртва није била прихваћена, што је праведног Јоакима веома растужило. Након немилостивог догађаја он одлази у пустињу где се моли четрдесет дана и четрдесет ноћи. За то време праведна Ана је била сама код куће у сузама и молитви након чега јој се јавио анђео Господњи и јавио јој благу вест да је Господ чуо њене молитве и да ће је благословити са породом о којем ће се у будућности говорити међу свим народима. Такву исту вест анђео је јавио и праведном Јоакиму. Након девет месеци родила се Пресвета Богородица. Као што смо већ напоменули, све што о Богородици знамо темељи се на Светом Предању, а по Предању, Она се родила у Јерусалиму, недалеко од бање Витезде, а на самом месту рођења налази се римокатоличка базилика, а поред православни манастир Свете Ане.

Многобројне литургијске песме које се певају на овај празник говоре о неплодној утроби Свете Ане и о томе како се, након чуда Божијег та утроба препородила и постала способном да роди. У црквеним песмама се ставља акценат и говори о неплодности Свете Ане као о духовној неплодности читавог људског рода, а са друге стране зачеће и благослов за пород као препород умртвљене људске природе. Из тог разлога на сам дан празника чујемо и песме које прослављају и праведног Јоакима и Ану као узор породичног живота и честитости. Тако, на Светој Гори постоји скит који је посвећен Светој Ани и где се налази чудотворна икона којој на поклоњење долазе многи мужеви чије жене не могу да остану трудне. Милошћу Божијом, након усрдних молитава у овом скиту многе жене су остале

трудне, а као знак благодарности Богу мужеви се поново враћају у овај скит и на икону остављају слике своје деце.

На празник Рођења Пресвете Богородице свештеници су обучени у плаве одежде, што симболизује боју неба - небеске чистоте Пресвете Богородице. Свети оци називају Богородицу „сасудом Духа Светога“ јер је она у себе сместила Бога. Уколико погледамо на олтарску апсиду, тамо ћемо најчешће видети Богородицу која је „шира од небеса“ јер је она у своју утробу сместила онога који је творца неба, а самим тим и већи од небеског пространства.

„Твоје рођење Богородице Дјево објави радост целог Васељени, јер из Тебе засија Сунце правде, Христос Бој наш, Који разрушивши ѿрародишњелску клешву, даде блајослов, а уништивши смрт, дарова нам животи вечни“ – јесте тропар овог празника. Интересантно је да тропар празника рођења Пресвете Богородице представља један исти тропар који се користи и у источној и у западној Цркви, иако се теолошки погледи о рођењу Богородице међу источним и западним хришћанима разликују. О томе да Пресвета Богородица заузима узвишено место говори и чињеница да се једино Њој и Спаситељу можемо директно молити и обраћати за помоћ, а осталим угодницима Божијим само као посредницима да се за нас моле пред престолом Свевишњег.

Духовни опит и савети светогорских монаха налажу нам да никада не смемо заборавити улогу и значај Пресвете Богородице и да јој се увек требамо молитвено обраћати. Светогорски старци чак говоре да се Мајка Божија на нас љути уколико смо у великим невољама и проблемима, а Њу

заборавимо у молитвама да јој се помолимо како би она својом мајчинском љубављу заступала нас пред Сином својим. Није случајно што су светогорци изабарали баш Богородицу као заштитницу њихове државе, јер су знали колико је велика молитва Мајке Божије пред Њеним Сином.

ЕЛЕЈН, ИЛЕЈН ИЛИ ИЛАЈН?

Радећи на овом ванредном издању посвећеном великом јубилеју нашег манастира, сусрели смо се са шароликом транскрипцијом имена места (**Elaine**) при коме се манастир налази.

Како је, дакле, правилно написати и изговорити на српском – Елејн, Илејн или Илајн?... Изгледа као да свако пише онако како му се свиђа или како је навикао, што је последица опште „хаотичне произвољности“ транскрибовања енглеских имена у српски, како је говорио покојни проф. др Иван Клајн.

Међутим, озбиљно коришћење страних имена не спада у домен ауторских слобода, већ прати осмишљен модел. Систем транскрипције енглеских имена прописан је Правописом Матице српске и озваничен одлуком Одбора за стандардизацију српског језика.

По том систему, енглеско **Elaine** се на српском пише и изговара **Елејн, боље него Илејн** (види [Прћић, Тврћко: Нови ѿранскрипциони речник енглеских личних имена, 2018. – стране 28 и 82.](#)), па смо тако и ми лекторисали ово наше издање.

Уредништво

50 ГОДИНА МАНАСТИРА СВ. САВЕ, ЕЛЕЈН

ИСТОРИЈА МАНАСТИРА

ОДЛОМАК ИЗ КЊИГЕ
ПРОТОЂАКОНА СТАНИМИРА
СПАСОВИЋА И ПРОТОЈЕРЕЈА
СРБОЉУБА МИЛЕТИЋА
„ИСТОРИЈА СПЦ У
АУСТРАЛИЈИ, НОВОМ ЗЕЛАНДУ
И ЈУЖНОЈ АФРИЦИ“

Манастир Светог Саве је основан 1972. године на фарми од око 80 хектара. По благослову Епископа далматинског Стефана (Боце), ово имање је купљено за манастир и седиште Епископа аустралијско-новозеландских Српске православне цркве.

Живот манастира почиње освећењем имања, на Бадње вече, 6. јануара 1973. године. Тада је епископ Стефан, уз саслужење јереја Саве Цупаћа и Милуна Костића, као и архиђакона Викентија (Вујовића), у присуству око три стотине окупљених Срба, осветио новокупљено имање у Елејну, Викторија.¹

У то време епископ Стефан је, на предлог надлежног епископа Лаврентија, а по одлуци Светог арх. сабора СПЦ², боравио у Аустралији ради испитивања могућности одвајања Аустралијско-новозеландске од Западно-европске епархије. Као изасланик Светог архијерејског синода, епископ Стефан је донео одлуку о оснивању манастира Св. Саве у Елејну и актом од 8. јануара 1973. године основао манастирску парохију за ово подручје, известивши о томе Свети архијерејски синод својим

актом Е. бр. 5/73 од 16. јануара 1973³.

На заседању Епархијског савета у Аделаиду 12. и 13. јануара 1973. године, епископ Стефан је такође, известио о куповини и освећењу земљишта од 189 акара са кућом, у месту Елејн, око 150 км од Мелбурна, као и о његовом преносу у власништво манастира Светог Саве. Оснивањем манастира, у којем је предвиђено будуће седиште епископа, створен је важан предуслов за формирање Епархије Српске цркве за Аустралију и Нови Зеланд. Због тога је Савет донео одлуку: „Умолити надлежне црквене власти за одобрење и

Првобитна „привремена“ манастирска црква св. Саве на зајав манастирској имања

одлуку о оснивању српског православног манастира Светог Саве у Елејну, Викторија, који ће бити седиште будућих Епископа аустралијско-новозеландских, уколико Свети архијерејски сабор изађе нашој молби у сусрет и овај део подручја Српске православне цркве уздигне на степен посебне епархије.“⁴ Најзаслужније људе за почетак овог дела: Уроша Петровића, браћу Мира и Душана

Поповића из Мелбурна, као и Драгана Тошића из Сиднеја, епископ је прогласио за велике добротворе и осниваче манастира.⁵

До успостављања одговарајућих уредби о управљању манастирима СПЦ, основано је Привремено поверенство у које су ушли: Урош Петровић, Миро Поповић, Душан Поповић, јереј Милун Костић, сви из Мелбурна, архиђакон Викентије (Вујовић) и Драган Тошић, из Сиднеја. Под руководством Епархијског управног одбора, поменуто Поверенство је водило благајну, књиговодство и остале послове у вези са епархијском имовином, т.ј. манастирским имањем.

За прво братство манастира епископ Стефан је одредио архиђакона Викентија (Вујовића) и двојицу испушеника: Николу Сечанског и Мирослава

Вујовића из Сиднеја. У почетним и тешким данима овог манастира архиђакон Викентије је неуморно радио на свим пословима, а и до данас је незаменљива духовна и морална снага ове обитељи, због чега је 1991. године, одликован Орденом Св. Саве првог реда од Светог архијерејског синода СПЦ.

¹ Архив Епархије аустралијско-новозеландске, Записник седнице Епархијског савета Епархије западноевропске и аустралијске, дела за Аустралију, Аделаид, 12-13. јануар 1973, стр. 3.

² А/С бр. 23/43, 15. мај 1972.

³ Архив Епархије аустралијско-новозеландске, Епископ Лаврентије, Е. бр. 265, 12. мај 1973.

⁴ Асбр. 23/зап. 43, мај 1972.

⁵ Архив Епархије аустралијско-новозеландске, Записник седнице

Епархијског савета Епархије западноевропске и аустралијске, дела за Аустралију, Аделајд, 12-13. јануар 1973, стр. 3.

По освећењу земљишта, започета је изградња повеће цркве од лима и гипсаних плоча, као привременог богослужбеног места. Она се данас налази западно од монашких келија и епископске резиденције. Било је потребно да ова привремена црква буде што пространија, како би прихватила велики број верних који су се почели окупљати на дан манастирске славе, Св. Саве (27. јануар), као и на увеће празнике. Одговорност за овај посао су на себе примили чланови манастирског одбора: Урош Петровић, браћа Миро и Душан Поповић, Раде Плавшић, Војин Беадер, Марко Грмуша, Вељко Тадић, Крсто Рачуница, Радисав Домазет, сви из Мелбурна. Верни Срби из околних места Ђилонга, Мелбурна и Баларата су такође пружили велику помоћ. Брзо се радило на подизању манастирског храма, тако да је црква била завршена до децембра 1973. године.

У међувремену, на мајском заседању 1973. године, Свети архијерејски сабор СПЦ је основао посебну Аустралијско-новозеландску епархију са седиштем у манастиру Светог Саве у Елејну, Викторија.⁶ За њеног епископа је изабран Николај (Мрђа), који је у Аустралију стигао 12. децембра 1973. Његово устоличење је обавио Епископ западноевропски Лаврентије, у поменутој новој цркви манастира Св. Саве, 30. децембра 1973. године. Свечаном чину је присуствовало око 1500 Срба, представници федералне владе и опозиције, као и

представници других вероисповести.⁷

Кућа на манастирском имању постала је стална резиденција епископа Николаја. Са епископом на челу, ова света обитељ је снажно заживела и убрзо постала духовни и административни центар новоосноване Епархије. Јерођакон Бе-

Чудотворна копија иконе Богородице Тројеручице, манастир Елејн,

недикт (Ананић) је 1974. године дошао из отаџбине за сабрата овог манастира, где је убрзо рукоположен за јеромонаха и постављен за намесника манастира.

Током следећих неколико година у манастиру је владала интензивна градња. На улазу у имање озидаана је главна капија, финансирана средствима од продаје украсних дугмади које су поклонили Војислав и Јелена Милетић из Канбере. Поред постојеће куће,

изграђен је манастирски конак са трпезаријом за око 100 људи, кухињом и шест монашких келија. Конак је подигнут трудом и залагањем Уроша Петровића, утемељивача овог манастира.⁸

Велибор и Лидија Белић су, за покој душе својих родитеља, приложили копију хилендарске иконе Богородице Тројеручице, коју су осликали светогорски монаси Пахомеји. Икона је освећена 24. октобра 1977. године и постављена у трон на северној страни испред олтара цркве Св. Саве. Од дана освећења пред њом је свакодневно у подне читан акатист Пресветој Богородици Тројеручици Хилендарској. Многи верни, који су се молили пред овом иконом, заступништвом Мајке Божије добили су исцелење и помоћ од Бога, као што је то од старина случај са чувеним и чудотворним иконама. Већ крајем седамдесетих година, почели су да долазе многи поклонници из разних крајева Аустралије, у просеку неколико пута месечно, како Срби, тако и припад-

ници других православних народа, првенствено Грци из Мелбурна и околине, који су изузетно помогли у опремању цркве и снабдевању конака и манастирске кухиње. Током последњих деценија двадесетог века, скоро свакодневно, а особито недељама и празницима, поред Срба овај манастир је посећивао добар број Аустралијанаца. Манастирско правило и свакодневна богослужења су се брижљиво одржавала. Чудотворна икона Пресвете Богородице Троћ

⁶ Син. бр. 1836/зап.407, јун 1973.

⁷ Летопис, књ. 3, стр. 93-94.

⁸ На изградњи и у другим пословима, братству манастира су помагали парохјани из оближњег града Ђилонга: Дмитар Србљанин, Александар и

Јелица Милановић, Владета Цветковић, Аврам и Вера Филиповић, Гроздомир Радовановић, Јован Драгојловић, Душко Пушавац, Новица Костић, Драго Пантић, Томо Тодоровић, Драго Марковић, Јанко Керкез, Илија Миленковић, Матија Ђурђевић, Јован

Димитријевић и други. Из Баларата су помагали браћа Лука, Недо, Душан и Томо Пољак, Велибор и Лидија Белић, Мићо Максимовић, Никола Иветић, Јован Граовац, Симо и Славица Јефтић, Драгутин Бабић и други.

јеручице, донета из Свете Горе Атонске, привлачи велики број поклоника.

Као расофорни монах, марта 1979. године, у манастир Св. Саве долази отац Теодор (Бојовић), који је рукоположен у чин јерођакона, у храму св. Саве у Елејну 1985. године, од стране еп. Василија (Вадића) а потом у чин јеромонаха од стране еп. Амфилохија у храму Св. архиђакона Стефана у Кисбороу, Мелбурн. Отац Теодор је такође, веома заслужан за живот и развој овог манастира, поставши касније његов игуман.

У присуству неколико хиљада Срба, темеље новог манастирског храма је осветио епископ Николај 12. децембра 1977. године, положивши у њих пергаментну повељу и писмо патријарха Германа. Истога дана, положена је повеља и освећени темељи за дом намењен старим и усамљеним Србима.

Следећих неколико година, велики добротвори Војислав и Јелена Милетић,⁹ подигли су задужбину, храм посвећен својој Крсној слави, Св. Алипију Столпнику. Планове за храм је израдио архитекта Богосав – Руди Радовановић из Мелбурна¹⁰. При улазу у храм постављен је натпис: „Манастир Св. Саве, храм Св. Алипија Столпника, задужбина

Војислава и Јелене Милетић; пројекат арх. Богосав Радовановић. Иконостас је израдио и поклонио Миливоје Петровић Принц. Звона су поклонили Михајло и Душанка Јовановић.“ Иконе за иконостас су осликале монахиње манастира Жиче. Манастир Св. Саве у Елејну је убрзо постао духовно светилиште и централно збориште за

Рагници на новом манастирском храму Св. Алипија Столпника: у средини Јелена и Војислав Милетић, лево од Јелене шага монах Теодор (садашњи игуман) и архидијакон Руди Радовановић

наше вернике на овом подручју.

Стотињак метара источно од храма, велики добротвори Војислав и Јелена Милетић су, уз помоћ осталих Срба, приложника и добровољних радника, изградили и Насеље српских пензионера „Јелена Калабић Ђорић Милетић“,

Војислав и Јелена су најпре живели на Тасманији, потом у Канбери, где је Јелена имала успешну пословну фирму. Свуда где су живели били су веома активни чланови Цркве и српске заједнице. Дарежљиви и гостољубиви, стекли су мноштво пријатеља и поштовалаца. Своја велика финансијска улагања у манастир Св. Саве, Војислав и Јелена су допуњавали одговарајућом мером интересовања и бриге око грађења, а потом и одржавања ових објеката, уливајући снагу и елан свима око себе. Њихова помоћ и утицај су допринели да овај манастир

посвећено српској жени, које је осветио епископ Василије (Вадић), 11. новембра 1979. године. Насеље је подигнуто на манастирском имању и састоји се од осам станова, од којих сваки има дневну и једну спаваћу собу, кухињу и купатило. У средини насеља налази се и велика просторија у којој је смештен музеј са експонатима везаним за до-

гађаје из Другог светског рата. У насељу је последње године свога живота и рада, између осталих, провео и др. Урош Станковић, уредник Српске мисли¹¹. Станови у насељу су касније, служили за смештај манастирских гостију и посетилаца, као и за смештај младих приликом годишњих семинара српске православне омладине из целе Аустралије.

Свечаност освећења новог храма је почела 12. марта 1983. године, бденијем које је служио Епископ далматински Николај уз саслужење пет свештеника и јед-

ног јерођакона, у присуству великог броја верних који су се окупили, како из Мелбурна и околине, тако и из целе Аустралије. Бденију су присуствовали и Епископи жички Стефан, западноевропски Лаврентије и аустралијско-новозеландски Василије. Троносање новог храма је обављено сутрадан,

веома брзо заживи и развије се у духовни центар. Војислав и Јелена Милетић су остатак живота провели у манастиру. Сахрањени су у својој задужбини, цркви Св. Алипија.

¹⁰ Приликом градње храма, истакли су се радом и прилозима: грађевински инжењер Никола Павловић, Влајко Мијатовић и Мирко Дмитровић из Мелбурна.

¹¹ Др. Урош Станковић је манастиру завештао своју библиотеку. Сахрањен је на манастирском гробљу.

⁹ Јелена Калабић Ђорић Милетић, енергична жена, током Другог светског рата је била активни члан Равногорског покрета. Пошто је у рату изгубила мужа и двоје деце, пребегла је у Грчку, а затим се доселила у Аустралију, где се 1951. године удала за Војислава Милетића. Војислав је био официр Краљевске југословенске војске, потомак свештеничке породице са дугом традицијом, пореклом из Источне Србије (његов отац, пок. протојереј Драгиша Милетић, је прево са руског Библијско – Богословски речник, штампан у Нишу 1934.).

13. марта 1983. године, на Светој архијерејској литургији уз одговарање црквеног хора из Мелбурна, у присуству неколико хиљада Срба, гостију и званица, међу којима су били гости из других хришћанских цркава на челу са пријатељем овог манастира, епископом Англиканске цркве у Баларату Џоном Хејзелвудом и представницима државних власти, на челу са чланом Парламента Хајден Шелом. По завршетку Литургије епископ Василије је, као домаћин, приредио пријем и ручак за око хиљаду званица.

Може се рећи да је овај догађај улио нове наде и покренуо нова прегнућа у развоју Српске цркве у Аустралији. Са свих страна Срби су поклањали манастиру и новој цркви разне свештене и богослужбене ствари и књиге, а поклони су такође, стизали из отаџбине.

Поред великих напора и прилога у изградњи цркве Св. Саве, монашких келија и трпезарије, Урош Петровић је на манастирском земљишту подигао дивну кућу, задужбину коју је завештао манастиру. Такође, Радиша и Стојна Збиљић из Сиднеја (родом из Србије), као и Софија Неврли из Мелбурна (родом из Славоније), подигли су у манастиру по једну сличну задужбину.

Током деведесетих година за манастирске потребе, северно од цркве Св. Алимпија, изграђена је и велика сала са кухињом и пропратним просторијама. У њој се окупља верни народ и посетиоци манастира, а служи и за прославе, предавања, епархијске и свештеничке братске састанке, семинаре омладине, као и друге друштвене потребе.

Тако је манастир последњих деценија израстао у читав комплекс

зграда, са два храма, дивном капијом, коначима, кућама и другим пропратним зградама.

Северно од манастирског комплекса основано је и Српско православно гробље, које је освећено на дан Св. три Јерарха, 12. фебруара 1978. године. У њему је сахра-

њен велики број Срба, верника из даље и ближе околине. Ово гробље је једино српско гробље у Аустралији. На средини гробља је подигнут и освећен метални крст висине 9 м. Испред њега је саграђена просторија за даће и помоћна остава. Гробље је ограђено трудом и прилогом Уроша Петровића и Марка Грмуше из Мелбурна, а капију је за покој душе својих родитеља изградио инж. Гроздомир Радовановић.

Овај духовни центар, удаљен од градске вреве, одиграо је огромну улогу у развоју Српске цркве на овом континенту. Посебан благослов Божији представља и тело Божијег угодника, архимандрита старца Никанора. Потрудивши се током пуних 60 година подвижничког живота у манастиру

Хилендару, био је на дужности прота Свете Горе и проигумана манастира Хилендара. У дубокој старости, у својој 87. години живота, 1990. године је боравио у мисији измирења у Српској цркви у Аустралији, где се и упокојио. Пред свој полазак је изразио жељу, уколико се пресели код отаца својих и представи у Господу на овом континенту, да буде и сахрањен у манастиру Св. Саве у Елејну. Када је стигао у посету овом манастиру, монасима је рекао „овде ћете ме сахранити“, што се и догодило недељу дана касније. По жељи ктитора¹² и благословом надлежног епископа, сахрањен је у лађи цркве Св. Алимпија Столпника. Његовим молитвама, као и св. Саве и осталих светих, убрзо је дошло до измирења у Српској цркви.

Умерени типик срдачног гостопримства и дневног круга богослужења, уз свакодневни подневни акатист пред чудотворном иконом Богородице Тројеручице у храму Св. Саве, успостављен је од стране оснивача и првог епископа аустралијско-новозеландског Николаја. Монашка заједница се у овом периоду кретала од 2 до 8 монаха, који одржавају света богослужења, гостопримство и целокупно манастирско имање, сведочећи својим примером лепоту православне духовности.

Без обзира на удаљеност, православни манастир је увек молитвени и духовни центар. Обзиром на његову историју, традицију и положај, манастир Св. Саве у Елејну ће и у будућности имати велики значај за нашу Цркву и верни народ који учествује у духовним даровима и благодати Божијој, овде у Аустралији.

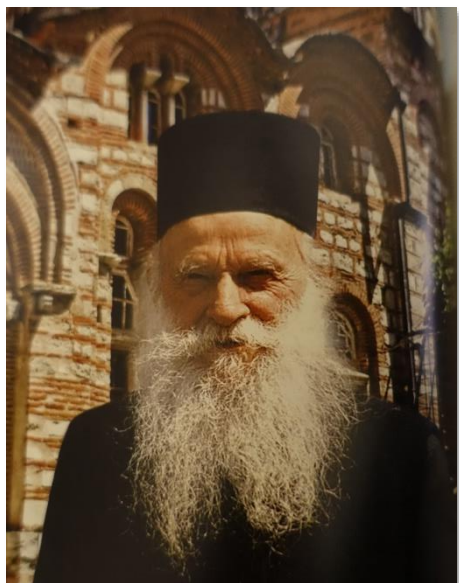
¹² Ктитор Јелена Милетић је сматрала за посебан Божији благослов да може Старцу Никанору уступити своје

гробно место у храму, које јој као задужбинару припада. По свом упокојењу, ктиторка храма је сахрањена у

гробници до свога мужа Војислава, преко пута Старчевог гроба.

СТАРАЦ НИКАНОР ХИЛАНДАРАЦ

Старац Никанор (Савић) рођен је 1903. године у Дивцима код Ваљева. Из Дивцаца је у Хиландар отишао 1927. године. Провео је више од шездесет година у Хиландару као проигуман, епитроп и духовник са великим угледом у целој Светој Гори Атонској којој је не једном био и Протос. На тој дужности, као представник Хиландара, био је и на прослави хиљадугодишњице Свете Горе.

Хиландар се током 29-годишњег раскола у српској цркви држао изнад, али не и изван поделе. Свети старац Никанор је у Хиландару примао и мирио завађену браћу. Иако му је тада било 87 година, прихватио је позив одвојене, Слободне цркве, да присуствује овећењу храма манастира Нови Каленић код Канбере на Св. Саву 1990. године. Новоосвећеном манастиру поклонио је икону Тројеручице. За време свога боравка у Аустралији Свети старац Никанор обишао је многе парохије. Његов допринос за остварење јединства Српске Православне Цркве у Аустралији и Новом Зеланду неизмеран је. Услед напорних путовања за његове поодмакле године, старчева изнемоглост била је очљива. Ондашњи Епископ аустралијско-новозеландски Лонгин предлагао му је да пође у болницу,

а свети Старац је у шали одговорао:

„НЕКА, НЕ ТРЕБА! ЈА ЋУ ПРЕКО ХИЛАНДАРА И СРБИЈЕ, ЗА НЕБЕСКУ СРБИЈУ“. УОПШТЕ ЈЕ У ТОКУ ПОСЕТЕ АУСТРАЛИЈИ ВРЛО ЧЕСТО ПОНАВЉАО КАКО ЋЕ УСКОРО „ПРЕД СВЕТОГА САВУ“ И КАКО ЗАТО МОРА БИТИ СПРЕМАН ДА ДОСТОЈНО ОДГОВОРИ КАДА ГА СВЕТИ САВА УПИТА „ШТА СИ ТИ УРАДИО ЗА ЈЕДИНСТВО СРБА?“

Упокојио се у Сиднеју, у Недељу православља, 04. марта 1990. године. Према његовој жељи сахрањен је у храму Светог Алимпија Столпника у манастиру Светог Саве у Елејну.

О њему отац Србољуб Милетић вели:

„У својим зрелим годинама уживао је велики ујлед, не само међу свештојорским монасима, него и свуда у Православљу, а посебно у српској цркви. Његов изразио блаи и ненамешљив, али ојроман ауџоришети, џленио је љубављу и једноставном, здравом мудрошћу. На овај начин су ја доживљавали џодјегнако и учени и неуки, мнојобројни џосетиоци и џоклоници, истио као и научници и водећи џолиџичари, који су долазили у џосетиу Хиландару или са којима се Сџарац сусреџао на својим џуџовањима.“

Један од младића, који је Старца Никанора видео приликом његове посете Србији, каже да „он сјаји комплетном својом личношћу. Како такве старце не завоleti, кад су смирени као јагањци? Како тек привлачи Господ, кад ови старци тако привлаче...“

Посетиоци, пошто би провели неко време у Хиландару, били би задивљени смирењем хиландарског проигумана. Отац Лука Анић каже да је он светлео оним што монах јесте сам по себи – сведок

будућег живота. У његовом присуству осећала се истинска слобода од „уске сфере безумног метежа“, како вели Његош.

На Старчевом гробу у храму Светог Алимпија већ годинама дешавају се чуда. Између осталих ту је и случај Алексеја Лишенка, Руса који је често је долазио да се моли на старчевом гробу и тврдио како из гроба избија нека посебна топлота. Када му је констатован тумор, молио се светом старцу Никанору да му помогне и последњу ноћ пред операцију провео је у молитви над старчевим гробом где је и заспао. Ујутро је пре операције отишао на последње скенирање и установљено је да више нема ни трага од тумора.

О тој чудноватој топлоти која избија из гроба старца Никанора говорио је често и почивши монах Макарије (Збиљић), као и његов син почивши протојереј-ставрофор Милан Збиљић, дугогодишњи парох сиднејски. О топлоти сведочи и Грк, господин Спиридон Кефалидис, чија је супруга, заједно с њим провела ноћ у Цркви молећи се над гробом старца Никанора, те се чудесно, преко ноћи, излечила од тешке болести.

У овој малој ризници драгих успомена на оца Никанора, подсетимо се на његове поуке ходочасницима у Хиландар:

ГДЕ НАРОД ПОСЕЂУЈЕ, ГДЕ СЕ ОСЕЂА ДУХОВНА ТОПЛИНА, ТО МЕСТО ЈЕ БЛАГОСЛОВЕНО.

БОЉЕ ЈЕ ДА НЕСТАНЕ МАНАСТИРА НЕГО ГОСТОЉУБЉА. ДОК ДОЛАЗИТЕ ХИЛАНДАР ЋЕ БИТИ СРПСКИ. КАД ПРЕСТАНЕТЕ, МОНАСИ ГА НЕЋЕ МОЋИ САМИ ЗАДРЖАТИ.

Пођимо, дакле, у Елејн – да остане српски.

Приредио Н.С.

СЕЋАЊЕ НА СТАРЦА НИКАНОРА

Када сам далеке 1972. године, као матурант Карловачке богословије, први пут боравио у манастиру Хиландару, у периоду од 5 дана, некако сам сувише био заузет појањем и манастирским типиком – поретком, него што сам обратио пажњу на проигумана о. Никанора. Међутим, мој одлазак у Хиландар 1987. године и боравак у манастиру око 2 и по месеца, учинио је да се озбиљније упознам са Старцем. Свако јутро, о. Арсеније, потоњи Агатон, припремао је за послужење за Старца и мене као и за евентуалне госте, који су боравили у манастиру. Дешавало се понекад да нас двојица сами седимо и уз познато манастирско послужење дуго причамо. Ту су били незаборавни дани.

Увек сам се изнова одушевљавао са лакоћом којом је Старац прилазио било којој проблематици. Када би човек мерио по модерним мерилима, која се тичу школског образовања, дошао би до закључка да Старац није био образован у школском смислу. Али, са њим је човек могао да прича о свему. Свему је он, свакој проблематици, приступао са једноставношћу, без много помпе, без учених речи, али је његовом саговорнику све то било кристално јасно. Како не би и било? Он је, у то време, у манастиру био преко шездесет година. Провести толике године на извору наше духовности, на освештаном месту, где зидови проповедају о Немањићима, у храму који је свети краљ Милутин градио, у храму освећеном моштима светог Симеона, у храму у коме су се молили српски патријарси вековима, они који су се припремали у тој школи да би руководили духовним животом наше Свете Цркве... Свети преци наши оставили су, свако на свој начин, духовни печат, који је био руководно начело у животу и духовном узрастању Старца Никанора.

Старац се одликовао једноставношћу и смиренношћу. Његово биће проповедало је на посебан начин и позивало на смиреност и његових саговорника. Када смо тако, после послужења, остајали у разговору, имао сам осећај да није било потребе смишљати неку нарочиту тему за разговор. Најобичнија питања о свакодневном животу била су довољна као тема. Обичност неког питања изазвала и једноставност са којом је Старац давао одговор давали су посебан тон додатном духовном задовољству.

Сећам се као да је било јуче, једног јутра после послужења, Старац ми повери да одлази из манастира на месец дана. „Идем у Беч, позвали ме наши људи да им помогнем“, рече Старац, „а ја се плашим тога. Имају неких проблема. Патријарх и Амфилохије мисле да ја ту нешто могу учинити. Идем ја, кад већ неко треба да иде, надам се да ће ми Бог и Свети Сава помоћи, да ће ме Тројеручица благосиљати и дати снаге да нешто учиним. Моли се и ти, оче, за мене“.

Ето, тако, после једног месеца дана дружења Старац ме остави у манастиру. После његовог повратка, још смо се дружили неко време, а потом је дошао дан да се вратим за Аустралију. Растали смо се и ја сам се увек питао да ли ћемо имати прилику да се поново сретнемо. Када је Старац дошао у мисију помирења посвађане браће у Аустралији, срели смо се на аеродрому у Сиднеју. Иако је Старац желео да га пратим на његовом путовању у манастир Каленић, нажалост, због наших прилика у то време, то није било изводљиво.

Старац је преминуо овде код нас и његово тело је сахрањено у храму Светог Алимпија Столпника. Он је предосећао да се неће вратити у Хиландар, да ће овде скончати, и инсистирао је да се овде и сахрани. Какав благослов за све нас! Походно нас је човек светитељског живота, неко коме је молитва била

деценијама главно занимање, неко ко је у потпуности разумео саможртвену љубав, која је све наше претке приближила Богу, Спаситељу нашем.

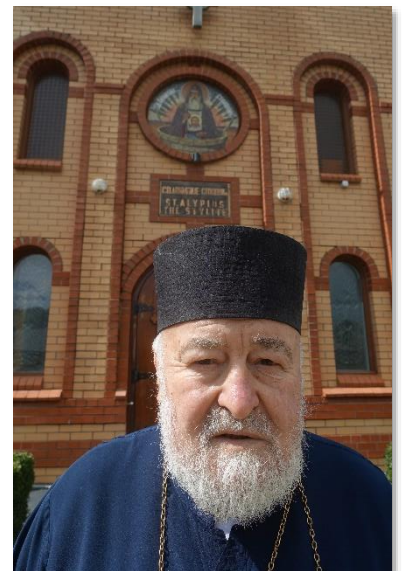
Некако сви доживљавамо Старца као посебан благослов за манастир Светог Саве, али и за целу Митрополију. Он је својом личношћу, својом жртвом коју је поднео прихватајући да дође на тако далеко пут, лошег здравственог стања и у поодмаклим годинама, трајно везао наш манастир за манастир Хиландар, и онда није ни чудо што се ова прослава одвија у присуству, старчевог наследника, архимандрита Методија, игумана царске лавре Хиландара.

Због тога, у ове дане када се сећамо овог значајног јубилеја, неопходно је и да се духовно повезујемо са Старцем и да му се обраћамо молитвом: Свети Старче Никаноре моли Бога за нас!

Проша Милораг Лончар

РАЗГОВОР СА ИГУМАНОМ

У Историји СПЦ у Аустралији, Новом Зеланду и Јужној Африци биографија игумана Теодора (Бојовића) наводи да је рођен 13. септембра 1953. у Требићу, општина Лепосавић, од оца

*Игуман Теодор исирег
храма Св. Алимпија*

Бождара и мајке Борике Бојовић. Основну школу је завршио у родном месту, а школу ученика у привреди у Крагујевцу. Био је запослен у Застави у Крагујевцу, где је

богослужењу. Познат је по благој нарави и гостопримству.

Разговор смо водили са братијом манастира, игуманом Теодором и архимандритом Лазаром.

Игуман Теодор (Бојовић) и архимандрит Лазар (Царан)

такође био и члан Хришћанске заједнице.

У манастир Крку, Далмација, отишао је 1977. Замонашен је октобра 1978. од ректора Богословије, игумана Стефана (Малетића).

У манастир Св. Саве у Елејну, Аустралија, долази као расофорни монах у марту 1979. Рукоположен је у чин јерођакон од стране епископа Василија (Вадића) у храму Св. Саве у Елејну 1985. године а потом у чин јеромонаха од епископа Амфилохија, у храму Св. архиђакон Стефана у Кисбороу, Мелбурн.

Одликван је од епископа Лонгина чином синђела, а потом чином протосинђела од епископа Луке, чином игумана од епископа Никанора и потом чином архимандрита од епископа Милутина (Кнежевића) 2004. године.

Игуман је манастира Св. Саве у Елејну, заслужан за његов живот и развој, служи, брине о манастиру и

услужна зграда на имању где су се првобитно шишале овце; само је дограђен олтарски део и подигнута звонара (зато црква не гледа на исток). Ту је планирано да се сагради саборни светосавски храм.

Међутим, данас ће, сутра ће... па је тако и остало. Онда су се појавили као ктитори баба Јела и чика Воја за цркву Св. Алимпија. Она је била само конструкција када сам ја дошао, после је Раде Максимовић зидао цркву и освешћена је 1983.

Данас имамо две цркве, велику салу горе, кухињу и мала трпезарију, конаке, библиотеку, музеј...

ОЧЕ ЛАЗАРЕ, ОДАКЛЕ НАМ ВИ ДОЛАЗИТЕ У ЕЛЕЈН?

Ја сам Банаћанин, пореклом од Вршца, 1959. годиште. Био сам у источној Босни, манастир Папраћа, затим годину и по дана у Хиландару. 1991. сам дошао овде на годину дана, затим био тамо у Босни за време рата и 1995. се дефинитивно вратио овде.

ВИ СТЕ У ХИЛАНДАРУ БИЛИ КЕЛЕЈНИК ОЦУ НИКАНОРУ, БРИНУЛИ СТЕ О ЊЕМУ. КАКВЕ УСПОМЕНЕ ЧУВАТЕ НА СТАРЦА?

Никад га нисам чуо да повиситон. Био је много благ и гласић му је био сав нежан. Никад није изостајао са богослужења – кад год је у манастиру, морао је да буде у цркви. „Или црква, или болница, треће нема“, имао је обичај да каже.

Он је, по благослову патријарха као и митрополита Амфилохија, имао задатак да обилази епархије Слободне цркве по целом свету на задатку помирења. Хиландар никад није признавао поделу на тзв. „слободну“ и „неслободну“ цркву, и тамо су сви били добродошли, тако да је проигуман Никанор имао огroman ауторитет и на једној, и на другој страни.

ПОМАЖЕ БОГ, ОЧЕ ИГУМАНЕ. КАДА СТЕ ДОШЛИ У МАНАСТИР КРАЈЕМ СЕДАМДЕСЕТИХ, КАКО ЈЕ ТО ИЗГЛЕДАЛО?

Бог помог'о. Овде су била два монаха тада. Отац Викентије је први дошао овде, затим отац Бенедикт са владиком Николајем. Онда како су се мењали, дошао је отац Лазар на годину дана прво. Негде 1992. било је највише монаха, о. Данило, о. Јован, о. Викентије, о. Лука, о. Теодор и о. Лазар...

Данас, поред нас двојице старца монаха, имамо и две старе монахиње, а наш сабрат о. Петар (Радловић) је до прошле године био овде, сад је у Сиднеју и повремено долази.

ПРИЧАЈТЕ НАМ МАЛО О ТИМ ПОЧЕЦИМА МАНАСТИРСКОГ ЖИВОТА.

Привремена лимена црква Св. Саве је брзо направљена да би и мало где да се служи. То је била

МАНАСТИР ЈЕ СВОЈЕВРЕМЕНО БИО ЦЕНТАР ДУХОВНОГ ОКУПЉАЊА ОМЛАДИНЕ.

Током осамдесетих и деведесетих година, сваког католичког Божића, бивало је по стотину деце са целе источне обале Аустралије на семинарима на омладинском кампу, спавајући у манастирским конацима. Баш су скоро били бивши полазници, сада четрдесетогодишњаци, који су обновили лепо успомене на то време. Увек смо доводили неког од угледних теолога (вл. Амфилохије, Атанасије, Артемије, прота Матеја Матејић, отац Алексеј из РЗЦ...) Могло

ПОХВАЛА БОГОРОДИЦИ ЕЛЕЈНСКОЈ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР МИЛАН
МИЛУТИНОВИЋ

Радуј се заштитнице рода нашег која из светиње Елејнске бдиш над нама и приводиш нас спасењу! Јер чудесно је твоје мајчинско старање, благост твоја неописива и брза помоћ неборива. Педесет година те већ имамо и показујеш нам путеве којим треба да идемо. Тешиш наше уцвелене, видаш наше ране, исцељујеш нас и крепиш. Одбијаш од нас видљиве претње и невидљива непријатељства, говорећи: „Не бојте се, ја сам с вама.“

Истовремено трпиш наша неваљалства, грехе наше не помињући наглас. Ублажаваш гнев Божији када се праведно подиже. Грех у нама осуђујеш, а нас грешнике неизмерно волиш. Не дајеш нам по заслуги, већ нас васпитавааш благим опоменама. Понашааш се исто као твој Син и Бог наш.

се штошта научити уз лепо дружење.

САД КАД СМО ИЗАШЛИ ИЗ ПАНДЕМИЈЕ, ХОЋЕ ЛИ БИТИ САБОРА ОВЕ ГОДИНЕ?

Надамо се да хоће. Проблем је што је добијање дозвола скопчано са огромним трошковима који су неповратни, уколико држава реши да поново отказује масовна окупљања.

ШТА МОЖЕТЕ ДА ПОРУЧИТЕ ВЕРНОМ НАРОДУ ЗА ОВАЈ ЛУБИЛЕЈ?

О дивна и предивна Царице небеска! На земљи си била једна од нас и овде је мач пробио твоје пречисто срце. Сваки ударац који је добио твој Син добила си и ти. Поруге и пљувања, ударце, бич и трнов венац ти си исто примила. Он је своју крв излио на земљу, а ти горке сузе и болне мајчинске јецаје за нас. Ниси побегла од крста и опрости што те присећам на родитељску бол, али мора се рећи да све што је Господ учинио за нас истовремено учинила си и ти. Ако ни због чега другог, зато да те славимо. Али гле, има још много другог због чега те треба хвалити.

Непримерено би било да не споменем моја искуства с тобом још од детињства. Крајње недолично би било да не обзнаним како је сваки корак мој праћен тобом. Урезало се у моје сећање играња у песку, када сам видео твој лик. Била је то пешчана фигурица тебе са дететом у наручју. Исто као на икони. Задивљен и узбуђен, трчао сам родитељима да покажем чудо које се створило од грудве песка, али се она расточила у мојој руци пре него што уђох у кућу.

Непристојно би било да се не присетим како су се родитељи пред Богом венчали крај твоје иконе Елејнске. Ту је отац сахрањен, ту сам рукоположен за ђакона, пет

Да сви Срби долазе у манастир, да посећују... Имамо велике светиње овде: гробно место са моштима Старца Никанора, затим чудотворна икона Богородичина, копија Тројеручице, честице мошти Св. Нектарија Егинског и других светитеља.

Разјоварао Н.С.

година касније за свештеника. Како си само маестрално све уредила да се упишем у богословију. Отимао сам се дуго, али твоја воља беше јача. У великим животним невољама дала си ми до знања да си поред мене. Брата си исто тако школовала за свештеника. Отимао се и он, али твоја воља беше јача и од његове.

Зато благодарне песме ти приносим. Исцељујеш наша срца од гордости, покриваш нас својом љубављу, одвраћаш од грехова. Манастир у Елејну си осветила, да би ми могли вером да прибегавамо Господу пред иконом твојом. Учиш нас покајању, припремаш за вечност и одгониш маглу страсти. Болеснике наше исцељујеш, путнике чуваш, постајеш мајка онима који мајке немају. Бездетне родитеље благосиљаш децом, а породиљама олакшаваш муке. Немоћне подижеш, посвађане мириш, прогнане тешиш. Вера си онима који су вером ослабили, нада безнадежнима, љубав насупрот мржњи. Ти си радост онима који су заборавили да се радују, мир који уклања немир.

Твоја света икона Елејнска, Богоневесто, призива заблуделу браћу на покајање, измирење и јединство. Подсећа нас да је свака подела неприродна за Цркву, јер ни ти ни Син твој нисте се раздвојили нити расцепили на двоје.

СТАРАЦ НИКАНОР

Од малена православљу наклоњен,
Да љубиш Христа, тако одгојен
Кад ти Господ позив упутио
Пешице си се у Хиландар запутио.

Искрен прегалац светог манастира
Пун спокојства, љубави и мира
Анђеу у људском телу,
Мало речит, али молитвеник на делу!

Духовна је била твоја мета,
Нераздељива Црква, једна и света!
Један је Бог, мили моји,
Све друго се не броји.

Један је пут светосавски
Свети оче хиландарски,
Србија је мајка једна,
Живота је она вредна.

Никаноре, свети старче,
Мудри наш Хиландарче
Љубав свуда око себе шириш,
Завађену браћу мириш.

Хиландар свети сузе лије,
Кад стиже вест из Аустралије
Душа твоја вину се богу,
Од раскола направио си слогу!

На гробу твојем чуда се дешавају,
Болесни се моле и ту се спасавају
И као некад свети Сава
Чуваш веру од заборава.

Елејн, манастир светог Саве
Чува мошти Хиландарца Никанора,
Светог старца сви Срби славе
И са ове, и са оне стране мора.

ЈЕРЕЈ БОЈАН ВЛАДИЋ

Друкчије се не можемо предати
Господу него само помињући тебе,
пречисту, преблагословену, славну
владичицу нашу. Сви супротни
људски изговори су прах и пепео
пред тобом, јер теби се радује све
што је створено, сабор анђела и
људски род који те из нараштаја у
нараштај назива блаженом.

Земља се једва окреће од наго-
миланог греха људског. Кугла зе-
маљска када би могла најрадије би
да спере са себе греховну поган-
штину људску, али нема довољно
морских таласа нити довољно ја-
ких ветрова. Животиње од грехова
наших беже јер их је срамота.
Сунце се стиди што сваки дан мора
да гледа шта несрећни човек од

себе направи. Бунимо се про-
тив природе, па се и природа
буни против нас. Све што је до
недавно сматрано светим и
честитим данас се излаже
руглу. Побуна човека против
Господа поприма незапамћен
замах. Нормализује се град Со-
дом, пева се и хвали Гомор. Ва-
вилон нам се намеће као узор,
а златно теле за клањање.

Тешко вама, градови земаљ-
ски, који пророке своје побисте
и протерасте. Ти, стара
Европо, не стидиш се својих
година? Некад си нам дала
Волтера, Гетеа, Да Винчија,
Бетовена, Њутна. Данас нам
дајеш разврат и безбожниш-
тво. Ти Америко уличарко, у-
бијаш све што се убити може, а
шта би са Линколном, Вашинг-
тоном, Френклином, Хеминг-
вејем и осталима? Аустралију
пустињо, сећам се добро када
си недељом све продавнице
затварала. У државној школи
сам певао песме о Божићу и
Васкрсу. Памтим песму *All
things bright and beautiful,
the Lord God made them all*.
Нећу да помињем о чему данас
децу учиш. Забрањивала си о-
купљање више од пет људи у
цркви, а дозволила десет хи-
љада на коњским тркама. У
таквом свету боље је бити коњ.
А ти Србијо, за ким идеш?

Шта генерал чини војсци која се
побуни против њега? Капетан
брода шта чини побуњеним морна-
рима? Господар винограда шта
чини побуњеним виноградарима?
Злом смрћу их кажњава и дрво које
не рађа род сече се и у огањ баца.

Мајко Божија Елејнска! Нећемо
се избавити без твоје заштите и
заступништва. Знам да си уморна
и преуморна молећи и прекли-
њући Сина свог и Бога нашег да
нас не збрише са лица земље, али
друге наде немамо. Само нас ти
можеш спасити. Отворила се
паклена јама која је зинула да про-
гута оне који у њу добровољно и
радосно ускачу, мислећи да добру

ствар чине. Гледаш човека који с
поносом скаче у јаму смрти. До те
јаме поносно парадира и очекује
да му свет аплаудира због тога.

Мајко Божија и свих хришћана,
ми који притичемо икони твојој Е-
лејнској, усрдно те молимо да не о-
дустанеш од нашег спасења. Човек
двадесетог века није послушао
твоја упозорења нити позив на по-
кајање, па је тај век запамћен као
најужаснији и најкрвавији од свих
векова. Ево нас у 21. веку и као да
се ничему нисмо научили. Зато но-
вом нараштају поручи нову по-
руку. Игуман хиландарски доноси
нам твоју икону и са њом твој бла-
гослов. Нека види свет да ниси
само побожна девојка која је жи-
вила пре 2000 година, него да си
царица која влада небом. Теби се
клањају све анђелске силе. Од по-
мена твог имена заустављају се
хорде зла. Нека твојом милошћу
дођу за нас радосни дани и буди
нам радост и мир у све дане жи-
вота нашег.

*Рагуј се, Бојородице Елејнска,
рагосџи наша.*

*Рагуј се, сјокоју и миру наш.
Рагуј се, избавишелоко 21. века
и свих векова.*

*Рагуј се, уразумишелоко
неразумних.*

*Рагуј се, љокровишелоко
манасџира.*

*Рагуј се, васџишачицо
заблуделих.*

Рагуј се, невестио неневесна

МОНАСТИРСКИ ФОТО АЛБУМ

Кћићори манастира Јела и
Воја Милешић

Храм Св. Алимјија Штолићника, источна страна

Гробно место Стјарца Никанора

Честице моштију светишеља, њоклон РЗЦ

Посмртна фотографија и честица моштију св.
Некћарија Ејинској

Конаци

Музеј и библиотеке

Манастирско гробље

Унутрашњост храма Св. Алимпија

СЕЋАЊЕ ОСНИВАЧА И ВЕЛИКОГ ДОБРОТВОРА МАНАСТИРА

Поводом овој великој јубилеја манастира у Елејну, добили смо писмо нашеј драгој и крејкој Милимира – Мира Појовића, великој доброствора и оснивача манастира Св. Саве који је претрпелио стогодишњу годину, али се јасно сећа великој поухвата оснивања манастира. Писмо је значајно историјско сведочанство о љубави и вољи за жртвом Господу, као и о искушењима која ипак животи избор прати. Како то обично бива, „многа је званих, али је мало изабраних је и наш драги Мира, која овим путем срдечно поздрављамо.

О. Милораг

Драги оче Милораде,

Написах неколико детаља о почетку оснивања нашег манастира, који су многим непознати, а Ви извучите само податке које сматрате интересантним читаоцима Вашег Гласника.

Драган Тошић није учествовао у оснивању, осим што је обећао Владици Стефану да ће купити сто телди и зато је именован као велики добротвор. Обећање лудом радовање.

Идеја о оснивању православног манастира у држави Викторији, често је била тема разговора г. Уроша Петровића и браће Мира и Душана Поповића. У међувремену, радник на фарми пилића код Уроша Петровића жалио се да је купио фарму од 189 акара по цени од 43.000 долара у малом месту Елејн, на путу између Цилонга и Баларата, али да је његова жена незадовољна и жели да је прода. По сугестији Уроша, сва тројица су после прегледа имања закључила, да је ово одлична прилика да се овде оснује манастир, а постоји и могућност узгоја стоке, пилићарства и других активности, од којих би манастир имао велике приходе.

Они су одмах обавестили архиепископског заменика прота Илију

Мира Појовић данас

Булована и епархијског секретара г. Драгана Тошића, који су потом дошли у инспекцију. После прегледа имања закључили су да је ово идеално место, па су опуномоћили г. Уроша Петровића и браћу Поповић да купе имање за градњу цркве у будућем манастиру и покрену поступак код банке за добијање кредита.

Када је одобрен кредит, по залогу кућне тапије једног ове тројице и кад је уплаћен депозит, секретар епархије г. Тошић обавештава да је на седници епархијског управног одбора решено да се не купује имање.

За време преговора ове тројице о изнајмљивању фарме, долази далматински владика Стефан у Аустралију, као делегат Светог Синода, да испита могућност оснивања посебне аустралијске епархије.

Дознавши појединости куповине имања у Елејну и плановима за оснивање манастира, владика Стефан јавља се из Сиднеја и упућује молбу овој тројици да ће он са свештенством на Бадњи дан (6. јануара 1972.) освештати земљиште будућег манастира.

На дан освећења, уз присуство много народа, владика Стефан изјављује да чим саградимо цркву или брвнару, владика за

Аустралију и Нови Зеланд биће постављен.

16. јануара 1973. владика Стефан у свом извештају саопштава:

ОДЛУЧИЛИ СМО основаши нови манастир Св. Саве у Елејну, Викторија, и предложити га седиште будућих епископа за Аустралију и Нови Зеланд, уколико се за ово црквено подручје оснује засебна епархија.

Имовином овој манастира управљаће г. Урош Петровић, Мира и Душан Појовић. Драган Тошић, јереј Саво Цућаћ, јереј Милун Косић и архиђакон Викентије Вујовић.

Пројасити великим добрстворима ове Епархије Уроша Петровића, Драгана Тошића, браћу Мира и Душана Појовића који су оснивачи и највећи приложници овој манастира.

Изградња цркве је почела добровољним прилозима и бесплатним радом добрих парохијана, а сву железну конструкцију поконио је један од оснивача г. Урош Петровић.

Међу многим добровољним радницима велику похвалу заслужују калуђер Викентије, Радисав Домазет, Крсте Рачуница, Воја Бидер, Вељко Тадић, Никола Маринковић, браћа и рођаци породице Пољак Лука, Душан, Томо и Недељко.

Доласком епископа Николаја Мрђе 1973. године, који се показао као одличан организатор, активности су се повећале, а и прилози све више пристизали. Његовом заслугом, старији брачни пар г. Војислав и г-ђа Јелена Милетић, продали су су своје веома успешно предузеће и преселили се у манастир. Новац од продаје уложили су у изградњу цркве Св. Алимпија Столпника, као и изградњу осам станова, па су зато проглашени великим добротворима и награђени орденом Св. Саве.

Прилогом г. Уроша Петровића, дограђено је уз кућу шест соба за калуђере и велика трпезарија. 1978-ме године добијена је дозвола од надлежних власти за отварање

гробља на манастирском земљишту.

Исте године, владика Василије Вадић преузима од владике Николаја бригу о епархији и наставља успешан рад за унапређење манастира.

За изградњу и напредак овог манастира, најзаслужнија су ова два епископа, чије је и седиште ту било.

За време док је владика Николај живео у манастиру, штампани су чланци у новинама Цилонга и Баларата у којима је било објављено да је манастир „легло комунизма“, а владика Николај удбаш. Повереници манастира поднели су тужбу суду против ових новина.

После три године суђења за неистине и повреду угледа, манастиру је досуђено 51.000 долара и обавеза новина да објаве званично извињење. Новине су накнадно написале писмо извињења и образложиле да су податке о манастиру добиле од Срба који припадају Слободној српској цркви.

Нажалост, недостатак калуђера успорава бољи напредак манастира, али и са малим бројем успевају да одрже манастир у завидном положају. Отац игуман Теодор Бојовић са својом добротом и гостољубивом дочекује и испраћа посетиоце, а много времена проводи на гробљу у молитви за умрле и зато је вољен од народа.

Миро Појовић

Експонати у манастирском музеју

БЕСЕДЕ И РАЗМАТРАЊА

СВЕТА ТАЈНА ЈЕЛЕОСВЕЋЕЊА

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР
МИОДРАГ ПЕРИЋ

У име Оца, и Сина, и Светога Духа. Амин.

Болест и смрт су неизбежни и понижавајући резултат пада прародитеља наших, Адама

и Еве и кроз њих и целог људског рода. Али ово понижење човека болешћу, патњом и на крају и смрћу није неки облик божанске одмазде, освете или казне него резултат дубоке отуђености човечанства од извора живота, здравља и свакога добра, чиста последица наше удаљености од Бога.

Као што не можемо кривити ватру кад нам је хладно, а од ње смо се одмакли далеко, тако ни Бога не можемо сматрати одговорним за наше болести и умирање у овом свету богоодступништва.

Истина је да Бог допушта да наш овоземаљски живот буде рањен болешћу и окончан смрћу, али не да би нас казнио, него да би нас, кроз своје, а потом наше васкрсење, воспоставио у првобитно стање живота у близини Божијој и општењу са њим.

Хиљаде и стотине година пре Христовог оваплоћења и рођења у свету, многи изабраници Божији и свети пророци нагостили су и предвидели долазак Избавитеља, а св. Пророк Исаија је дословно предсказао да ће сам Господ сићи на земљу обукавши се у људску природу, у тело, да би “немоћи наше узео” (на себе) и “болести наше понео” (собом).

Сам Господ је постао човек да би “и сам будући кушан” ослободио

“оне који бивају искушавани”. Надвладао је овај свет и његове законе бола, патње, старења и смрти да би људском роду даровао могућност живота нестаривог, вечног и непролазног, “да ни један који у Њега верује не пропадне, него да има живот вечни”, “живот у изобиљу”.

Света Тајна Јелеосвећења преноси нас и поставља у ову реалност живота вечног, “где нема болести, жалости, ни уздасања...”, него “живот бесконачни”.

Ова света Тајна је тајна вере. Предвиђена је да се врши за једног или више болесника, и увек се служи са вером и у нади да ће помоћи у процесу оздрављења. Наравно да је оздрављење болесника прижељкиван и очекиван исход овог чина, али не смемо сметнути са ума да је сврха служења ове свете Тајне и то да учествујемо у Христовој победи и узнесемо се у простор Божијег Царства, да се духовно оснажимо, да би болести храбро подносили са надом и тврдом вером у “живот будућег века”.

Ова света Тајна није замена за лекарску струку или медицински третман и не треба да буде тако схваћена. Свето Писмо нас учи: *“Када сће болесни, не будише немарни, него се молише Богу и Он ће вас излечити... и оставише лекару место његово, јер ја је Господ дао”* (Сирах. 38, 9-10). У историји Цркве бројни су светици који су по занимању били лекари и који су лечили болести људске и молитвама и медицинским достигнућима тога доба. И њих смо се вечерас молитвено сетили: Козме и Дамјана, Кира и Јована, Пантелејмона и Ермолаја, Сампсона и Диомида, Мокија и Аниките, Талалеја и Трифона.

Светим молитвама народа и свештенства од Господа најпре молимо опроштај, а затим помоћ и избављење од греха и страдања. Пошто не постоји јасна граница између болести телесне и болести

духовне, света Црква нас све сабира и нуди нам свету Тајну Јелеосвећења, без обзира да ли смо физички болесни или не.

ИАКО СЕ ОВА СВЕТА ТАЈНА
МОЖЕ ВРШИТИ ЗА БОЛЕСНЕ У
БИЛО КОЈИ ДАН, СКОРО СКУДА
СЕ РЕДОВНО СЛУЖИ СА
ПОСЕБНОМ УСРДНОШЋУ НА
ВЕЛИКУ СРЕДУ ЗА ЦЕЛУ
ЗАЈЕДНИЦУ, ЗА ИЗЛЕЧЕЊЕ
ДУХОВНИХ И ТЕЛЕСНИХ ПАТЊИ
ВЕРНИХ.

Не знамо поуздано како и кад је започето служење свете Тајне Јелеосвећења на Велику Среду. Знамо да су у раној Цркви покајници били воспостављани у општење црквене заједнице током Велике Недеље и највероватније је да је и ова света Тајна била део поступка примања у Цркву оних који су за време гоњења отпали, који су кроз свету Тајну покајања и исповести бивали измирани и присаједињени Цркви.

Саборност овог богослужења открива нам да брига за болесне, немоћне и потребите треба да буде не само одговорност нас као појединаца, него и брига целе заједнице.

Усрдно учешће у овој светој Тајни треба да нас подсети да Христос једини има и моћ и власт отпуштати грехе, и личне и заједничке, моћ да ослобађа бриге савести. Помаже нам да схватимо, крхкост људског постојања без Бога, колико смо зависни од Бога, ако желимо да живимо живот са истинским смислом и правим циљем, поготову у овом времену пандемијске панике и медијски и политички распириване параноје.

Трагедију пада и пораза људске природе, која се огледа у патњама, болести и смрти, једино можемо разумети у светлости самог Христовог страдања, смрти и Васкрсења. Ова св. Тајна нас припрема за правилно прослављање

празника славног Васкрсења Хрис-товог и удостојава дарова искупљења и освећења живота нашег.

Учешће у овом светотајинском обреду треба да нас освести, да нас научи да без обнове наше унутрашње праведности и светости, да без интегритета наше личности, нема истинског исцелења. Нека

нам свима буде ова света Тајна на опроштај грехова, на здравље души и телу и на наслеђивање живота вечног. Амин.

ПРАВОСЛАВНО ТУМАЧЕЊЕ ИСАИЈЕ 7:14 И ТИПОЛОШКО-АЛЕГОРИЈСКИ ПРИМЕРИ БОГОРОДИЦЕ У СТАРОМ ЗАВЈЕТУ

Др ДАНИЈЕЛ КЕВЕШЕВИЋ

У данашње време постоји тенденција међу вернима да се Стари Завјет у најтежем облику потпуно занемарује и негира, а у лакшем облику види као нешто што је застарело и превазиђено. Ова тенденција, која настоји свом снагом да раздвоји Стари и Нови Завјет, постојала је још од давнина.

Јеретик Маркион и његови ученици су још од другог века пропагирани неправославно учење да Бог Старог Завјета и Бог Новог Завјета нису исти Бог. Маркион је отишао до те крајности да је учио да Стари Завјет треба у потпуности одбацити као и већину Новог Завјета. Оно што по њему чини Нови Завјет су једино Посланице Св. Павла и скраћена верзија Јеванђеља по Луки.

Један од разлога зашто Маркион и његове присталице нису могли да појме значај и далекосежност Старог Завјета је њихов погрешан приступ и тумачење текста – једино дословно или историјски. Маркион није могао да види у тексту ништа друго осим онога што текст описује. Алгоритичко и типолошко тумачење текста који Православна Црква и Свети Оци, вођени Светим Духом, упражњавају вековима, није била опција за јеретике. Нажалост, и у наше време ветрови Маркионизма и даље провејавају и умањују значај и везу између Старог и Новог Завјета.

Православна Црква је одувек осуђивала овакво учење и свесне или несвесне тенденције које умањују значај Старог Завјета и

стварају раздор између два Завјета. Верник који долази на Литургију само недељом и празницима и који са пажњом слуша ће са правом упитати: „А кад ми Православни користимо Стари Завјет?“

Православна Црква вековима користи и чита Стари Завјет током Вечерњих и Јутарњих служби. Верници који долазе на ове службе ће приметити како је Православна Црква устројила свој литургијски живот и како унутар Православне цркве Стари и Нови Завјет имају подједнак значај. Православна Црква вековима учи како Стари Завјет описује и наговештава догађаје и личности из Новог Завјета.

Две личности које ће заувек променити свет су: Марија Мајка Божија и Исус Христос. Два догађаја који ће променити људску путању су Божанско Отеловљење и рођење Исуса Христа. Без ове две личности и два натприродна Божанска догађаја, људи никад неби могли да се врате Богу кога су својевољно одбацили.

Следбеници Маркиона, који негирају значај Старог Завјета и не тумаче текст онако како су га Свети Оци тумачили вођени Светим Духом, никад не би могли да разумеју пророчанство пророка Исаије које му Бог посла 700 година пре рођења Исуса Христа:

„Зашто ће вам сам Господ давати знак, ето дјевојка ће заштрудњети и родиће сина и нађећуће му име Емануило.“ (превод Ђура Даничић)

Старозавјетни пророк, кроз време и простор, пророкује и поручује да ће нам Господ дати знак

и да ће дјевојка затруднити и да ће родити сина и дати му име Емануило. Припадник Српске Православне Цркве, који чита превод песника и филолога Ђуре Даничића и многих модерних превода на енглески језик с правом може да се пита у чему се састоји чудо или знак који Бог шаље својој деци ако ће *дјевојка* затруднети и родити сина? Дали је чудо само у имену „Емануил“, што у преводу значи „с нама Бог?“

Имена деце у књизи пророка Исаије имају посебан и симболичан значај. У седмој глави *чишамо „тада рече Господ Исаији изиги на сусрећ Ахазу ши и Сеарјасув син твој накрај јаза Јорнеја језера на јуш код Јола бјељарева“* (Исаија 7:3). Сеарјасув у преводу значи „остатак ће се вратити“ алудирајући на оне који ће бити прогнани у Вавилон. Пророк Исаија даје име свом другом сину *„Брз на јуш, хишар на Јрабеш.“* (Исаија 8:3) Поред Емануила пророк назива четврто дете *„Дивни Савјетник, Бој силни, ошац вјечни, кнез мирни.“* (Исаија 9:3). Из овога се може закључити да име „Емануил“ има симболично значење. Кроз именовање овог детета чији идентитет је и даље мистерија, пророк поручије да је, симболично речено, Бог с нама.

Пророк Исаија и његова књига су често називани пети Јеванђељист и пето Јеванђеље пре свега због тога што пророк Исаија има најчистију визију Мајке Божије и Христа, који ће се оваплотити од Духа Светога и Марије Дјеве, и који ће постати човек и који ће бити разапет за нас, и који ће

страдати и бити погребен, и који ће васкрснути у трећи дан, како Символ Вере каже.

Када је Ђура Даничић преводио Стари Завјет, он је користио немачки превод који није био заснован на грчком преводу званом Септуагинта или такозвани Превод Седамдесеторице. Овај превод се још назива LXX (римски број 70). Традиција каже да је цар Птоломеј Филадельф (г. 285-246 пре Христа) издао наредбу да се текст Старог Завјета са јеврејског преведе на грчки, како би јеврејска популација, која је већином живела ван граница тадашњег Израела и није више разумела оригинални језик, била у могућности да разуме свети текст.

Септуагинта је ауторитативни текст Старог Завјета за апостоле, Свете Оце и Православну Цркву. Када се апостоли позивају на Стари Завјет они цитирају Стари Завјет према Септуагинти. Многи Свети Оци су једино знали грчки језик и кад они цитирају Стари Завјет велика већина користи грчки превод.

Свети оци попут Св. Јована Златоустог истичу да ниједан превод текста није савршен. Он каже: „Ми немамо Стари Завјет написан за нас на нашем оригиналном језику, док је Стари Завјет написан на једном језику, ми га читамо на другом језику. Стари Завјет је оригинално био написан на јеврејском језику, а ми смо га примили преведеног на грчки језик, а кад год се један језик преводи на други, ту постоје многе тешкоће.“

Поред свих тешкоћа у вези превода, Православна Црква препознаје Септуагинту као званични превод Старог Завјета.

Ако читалац обрати пажњу како је Исаија 7:14 преведен у Септуагинта верзији, приметиће где лежи право чудо и прави знак Божији.

Наиме, реч „дјевојка“ или понекад „млада дјевојка“ је у Септуагинти преведен коректно као „дјевица.“ Реч која је кориштена у овом преводу је реч која означаје „девицу“, а не „девојку“ или „младу девојку.“

Како је Даничић заснивао свој превод на немачком преводу,

Свети пророк Исаија, манастир Дечани (Блајо Фонг)

вероватно латинског превода јеврејског мазоретског текста, он је једноставно превео немачку реч за „девојку“ – „младу девојку“ на српски.

Превод према Септуагинти гласи: „Зато ће вам сам Господ дати знак, ето дјевица ће затрудњети и родиће сина и надјетнуће му име Емануило.“

Свети Јеванђелист Матеј потврђује испуњење пророкових речи кад каже: „А све се ово догодило да се испуни што је Господ казао преко пророка који говори: Ето, дјевица ће зачети и родиће сина, и надјетнуће му име Емануил, што ће рећи: С нама Бог.“

Сам превод Емануиловог имена и његово симболичко значење нису довољан и једини разлог зашто Бог поручује преко свог пророка да ће Он да нам пошаље чудо или знак. Мало пре овога стиха ми читамо како Бог предлаже надменом цару Ахазу да тражи од Бога знак „оздо из дубине или озго с висине“ на шта цар Ахаз надмено и са лажном вером и скрушеношћу одговара „нећу искаши, нићи ћу кушаши Госјода“ (Исаија 7:11-12).

Господ користи ову прилику да покаже целом човечанству знак над знаковима и чудо над чудима. Чудо или знак по којем ће дјевица затрудњети и родити сина није условљено земаљским „дубинама и висинама“ нити законима природе овога света. Бог преко свог пророка поручује да ће Он својевољно умањити себе, узети људску природу на себе и на натприродан начин доћи у наш пали свет да би нам Он показао како да се вратимо Богу од кога смо одбегли.

Свети Православни Оци као што су Св. Григорије Назијански, један од тројице кападокијанских Отаца каже следеће о Христу: „Човечанство се њомешало са Бојом и он је био један. Онај мнојо моћнији ѡревладао је да би ја мојо ѡосјашји бој, баш као шјо је он ѡосјо човек. Иако је он већ био рођен, он је био рођен од жене која је била дјевица. Збој шјоја шјо је био рођен од жене он је био човек. Збој шјоја шјо је она била дјевица он је био Божански. Он није имао шјелесној (нисам сијуран али мислим да би било боље нејо 'људској') оца ниши Божанске мајке.“

Св. Јован Златоусти пише овако: „Пророчанство ѡказују не само да ће он ѡосјашји човек нејо и да ће он биши зачеш, рођен и одјан као било које деше.“

Исаија пророкује ово кад каже: 'Защо ће вам сам Господ даћи знак, ето гјевица ће зашрудњети и родиће сина и нагјетнуће му име Емануило.' Он једе масло и мед. И даље исти пророк каже „Јер нам се роди дијете, син нам се даде.“ Дали видише како ова пророчанства предскажују Њејово гетинство?"

Св. Јован Златоусти даље истиче: „Шта преходи овом паратрафу уједно нам даје и њејово значење. Он некаже једноставно 'ето гјевица ће зашрудњети.' Прво он каже 'Защо ће вам сам Господ даћи знак' и онда он додаје 'ето гјевица ће зашрудњети.' Ако она која ће се породити није гјевица и ако се зачеће десило природним начином, онда какав би знак ово био? Знак мора да буде изванредан и чудесан и једино као такав може да буде знак.“

Св. Јован наставља и потврђује: „Ако она није била гјевица, онда рођење не може да буде знак. Знак је нешто што је груачије од нормалног начина на који се ствари дешавају. Знак је тако необичан и неочекиван да кад га неко чује или види, види нешто што је неуобичајено. То се зове знак, зато што је значајно. Ако је рођење било уобичајено рођење, то рођење не би било значајно. Ако је пророчанство о жени која се породи на уобичајен начин, као што се то дешава сваки дан, зашто би то онда назвали знаком.“

Старозавјетни пророк Исаија, 700 година пре рођења Христа, пророкује да ће Бог изабрати дјевицу која ће на чудесан начин родити Бога и тиме постати и заувек

Пророк Мојсије и моштив Богородице у несајоривој куйини, манасиштр Грачаница

остати Богородица. Апостоли, Свети Оци и Православна Црква вековима потврђују да је пророк Исаија у својим Богом даним визијама видео Пречисту Дјеву Марију.

Православна Црква учи да је Света Традиција сачињена не само од Старог и Новог Завјета него да Традицију такође чине: Литургија, Символи вере, одлуке Седам Екуменских Сабора, животи, дела и учења Светих Отаца и иконографија.

Кроз Свету Традицију, Православна Црква учи да се многи примери личности, предмета и догађаја описаних у Старом Завјету такође односе на Богородицу. Током Вечерњих служби посвећених Богородици као што су Рођење Пресвете Богородице, Ваведење Превете Богородице, Благовести, Успење Пресвете Богородице и Покров Пресвете Богородице, употреба старозавјетних мотива и поистовећивање истих са Мајком Божијом је нарочито изражена.

У овим литургијским текстовима Мајка Божија је употребљивана са двадесет пет различитих личности, предмета или догађаја од којих су најзначајнији: Јаковљеве Љествје (1 Мој. 28:10-17), Купина која Несагорјева (2 Мој.3:1-8), Роса на Руну (Суд. 6:37-40), Царица (Пс. 44:10-16), Гора (2 Мој. 24), Шибљика из Стабла Јесејева (Исаија 11:1-10) и Источна Врата Храма (Јез. 43:27-44:4).

Свети Оци и Православна Црква типолошки и алегорички виде Богородицу и у следећим старозавјетним појмовима: Ковчег Свједочанства, Нојев Ковчег, Глас Тих и танак, Огњена Кола, Одар Соломунов, Ужарена Пећ, Велика Риба, Мана, Врт у Едему на Истоку, Аронова Палица, Скиптар Правице, Извор Затворен-Студенац Запечаћен, Завјетне Плоче, Пријесто, Премудрост Која Сазда Себи Кућу, Дрво Живота итд.

Као што је то чинила и за време Христовог живота на земљи, Мајка Божија је управо била то - Мајка. Она је живела за свог Сина и као што је често приказано на иконама, она увек показује и указује на свог Сина. Као мајка она је Љествица преко које је Бог сишао на земљу и Љествица преко које се верни могу успети ка Богу. Она је Купина која Несагорјева јер је Приснодјева (увек-дјева) Марија, што само по себи истиче натприродно рођење Христово. Као Роса на Руну, Свети Дух силази на Мајку Божију, тихо и неприметно. Руно је мајка Божија преко које Господ узима нашу људску природу на себе.

Византијска химнографија често види Богородицу као Царицу, док је Бог описан као Цар. Мајка Божија је често описана као Света Гора или Несечена Гора од које Христос постаје камен који није сечен људском руком и који

ће подигнути царство које се до века неће расути, како је описано у књизи пророка Данила. Дјева Марија је често описана као Шибљика која расте из стабла Јесејева (оца цара Давида), а Христос као цвет који израста из Шибљике. Богородица је такође често описана као Врата запечаћена кроз која само Бог може да прође.

Овај кратак осврт на примере где Православна Црква тумачи старозавјетна пророчанства, лица, предмете или догађаје као типолошке или алегоријске примере, који указују и предсказују Мајку Божију непобитно продубљује исконску и неразделиву везу између Старог и Новог Завјета. Кад би слушали Маркиона и његове следбенике изгубили би смо много и

извитоперили оно што нам је Дух Свети открио кроз пророке. Стари Завјет, стотине година пре рођења Мајке Божије и Христа, јасно показује да Бог, због дубине нашег пада, обећава долазак Сина Божијега међу нас, кроз Приснодјеву Марију, од које узима људску природу, како би нам показао пут повратка нашем Творцу.

КРАЈ ЕКУМЕНИЗМА И ТРАНСЦЕДЕНТНО ЈЕДИНСТВО РЕЛИГИЈА

ПРОТОПРЕЗВИТЕР ПИТЕР ХИРС, ДОКТОР БОГОСЛОВСКИХ НАУКА, ПРОФЕСОР ЕКЛИСИОЛОГИЈЕ У БОГОСЛОВИЈИ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ, ЏОРДАНВИЛ, ЊУЈОРК

Увод. ШТА СУ ЂАВОЉЕ ДИХОТОМИЈЕ И КУДА ВОДЕ?

Непријатељ спасењу рода људског увек прибегава својој испробаној тактици ограничавања избора особе на само две наизглед међусобно искључиве опције. Сваки други могући приступ одбацује се и сматра као неприхватљив или неодржив. На пример, одређена појава се представља као рационална или ирационална, али се опција не разматра када је нешто супрарационално, што превазилази људски ум (над-рационално).

Или други пример: предлаже се да или морате показати слепу послушност, или ћете бити својеглави и бунтовни; права послушност се одбацује. Или, шире, зао дух показује Африканцима све страхоте црне магије, а затим, наводно да их се отарасе, представља „добру“ белу магију. За осиромашене масе, похлепа капитализма је супротстављена „једнакости“ и „братству“ комунизма, који се види као једино средство за обнављање правде. Или, за оне који су патили под ауторитарном влашћу папског протестантизма, нуди се самовоља и индивидуализам реформисаног протестантизма.

Може се бескрајно давати примере таквих лажних дихотомија, где су обе опције инспирисане ђаволом. Иста ствар се дешава данас са „ковид кризом“: широко се верује да је једино право решење за смртоносни вирус експериментална и потенцијално још смртоноснија „вакцина“. Истовремено, успешно лечење ове болести у раним фазама познатим средствима се готово потпуно игнорише.

НА ТАЈ НАЧИН, НЕПРИЈАТЕЉ ЈЕ УСПЕШНО МАНИПУЛИСАО ЗАПАДНИМ ЧОВЕКОМ ТОКОМ МНОГИХ ГЕНЕРАЦИЈА, ОД ВРЕМЕНА ВЕЛИКОГ РАСКОЛА ДО ДАНАС, ДРЖЕЋИ ГА У ЛАНЦУ ЗАДАТИХ РАДЊИ И РЕАКЦИЈА, НЕПРЕСТАНО ГА КАО КЛАТНО ЉУЉАЈУЋИ С ЈЕДНЕ НА ДРУГУ СТРАНУ.

Сва духовна равнотежа, божанска перспектива, разликовање духовна и царски пут Отаца су изгубљени. Људи који су у таквом хаосу, који немају вечну перспективу, односно који не виде Алфу и Омегу историје, нису у стању да одреде нашу позицију у историјском току, не виде куда нас сви ти догађаји воде. А за оне који умеју да виде, ово је процес све већег пропадања, корак по корак приближавајући човечанство спознаји тајне безакоња, изопачењу схватања спасења у Христу и замени Њега Антихристом.

Ово уништавање хришћанске традиције и јединства на Западу, и последична карикатура Христа и

Његове Цркве у протестантизму, било папском или реформисаном, даје плодно тло за рађање чудовишта модерности. До краја 19. века, најмоћнији умови Запада, секуларни Запад, који су тражили излаз из ћорсокака савременог доба, окренули су се традицијама Истока, али, авај, не и православном Истоку, већ Далеком истоку. Ови традиционалисти су мислили да спасу Запад од колапса убризгавањем источњачке „традиције“ и „метафизике“ као манифестација „вечне филозофије“ или *sophia perennis*. Сучељавање лажног модернистичког номиналног „хришћанства“ у виду протестантизма према традиционалним културама Истока је још један јасан пример дугачке листе непријатељских лажних дихотомија које спречавају човека да уђе у заједницу са Оваплоћеном Истином. Међутим, за разлику од претходних екстрема клатна чији је циљ ограничавање слободе и манипулација безглавим, фрагментираним Западом, перенијализам обећава да ће окончати ове екстреме и дати дефинитиван, „универзални“ одговор на проблем подела, нудећи „јединство“, чије је стицање могуће истовремено мимо свих Откривења и кроз њих.

ШТА ЈЕ ПЕРЕНИЈАЛИЗАМ?

Перенијализам, како се обично схвата, јесте идеја да су све велике религије засноване на истом мистичном искуству Вечне Стварности. „Вечна филозофија“ има

О. Пиштер у храму Св. Тројице Бранзвик на предавању 2019.

своје историјске корене у синкретизму ренесансних хуманиста као што су Марсилио Фицино и Пико дела Мирандола, који су тврдили да су Платон, Исус, Кабала и Хермес Трисмегист указивали на исту Божанску Стварност. Верзије перенијализма се такође налазе у трансцендентализму Емерсона, Колриџа и Тороа. Слободно зидарство, Теозофско друштво и књига Олдоса Хакслија из 1945. „Вечна философија“ додатно су промовисали универзалистичку верзију перенијализма, а 1960-их је постала камен темељац идеје Њу Ејџа.

Међутим, од посебног интереса за нас је развој перенијализма у 20. веку, а посебно како га је представила традиционалистичка школа под утицајем Веданте, посебно Рене Генон, који се највероватније упознао са перенијализмом током свог припадања масонској ложи.

Док су Хаксли и сарадници били прожети „мистичним универзализмом“, традиционалистичка школа, коју су представљали Генон, Ананда Кумарасвами, Фритхјоф Шуон, а касније Титус Буркхард, Мартин Лингс, Хјустон Смит и други, оријентише се на конзервативне традиције и одбацује модерни синкретизам и универзализам. Управо ће ова школа

бити поменута у овом чланку из разлога што су дела ових личности очигледно привукла већу пажњу и подршку међу неким православним академским теолозима и свештенством.

Према традиционалистичкој школи, вечна философија је „апсолутна Истина и бесконачно Присуство“.¹

„Као Апсолутна Истина, то је вечна мудрост (*sophia perennis*), која постоји као трансцендентни извор свих инхерентно традиционалних религија човечанства... Као Бесконачно Присуство, то је вечна религија (*religio perennis*) која обитава у срцу свих инхерентно традиционалних религија... Упра-

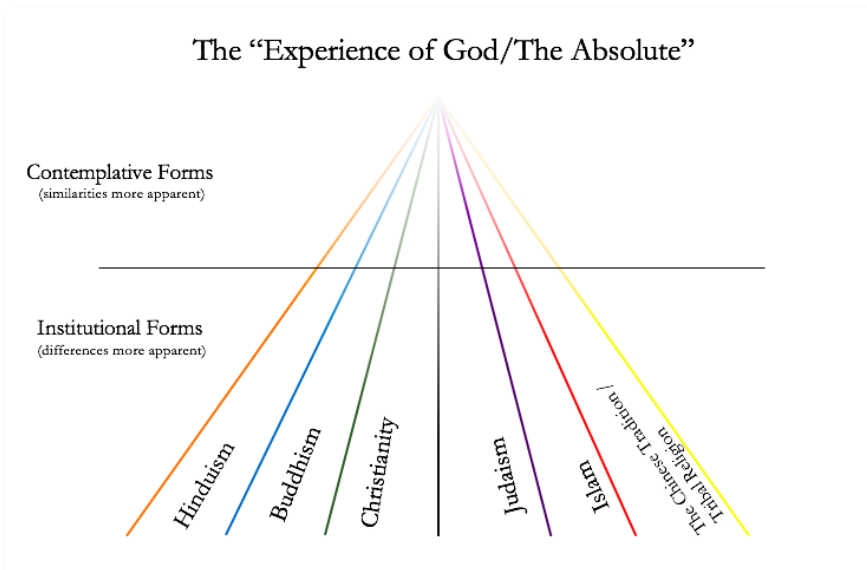
во ова „једина религија“, коју је Фрихтјоф Шуон назвао „прожимајућом религијом“ или „религијом срца“ (*religio cordis*), је срце сваке религије... [и] је у суштини супраформалне, универзалне или духовне природе... Другим речима, „прожимајућа религија“ остаје трансцендентна у односу на све религије, чак и кад делује као животворно присуство у њима.²

Дакле, за перенијалистичког филозофа, „Хришћанство се“, како пише Клинтон Минар, „изразито разликује од ислама или будизма по форми; али је једно са њима у својој суштини (или својој вечној философији).“³

Одмах би требало да постане очигледно какав потенцијал има такво схватање религија за „јединство“ човечанства, али и за оне који то „јединство“ одбацују и тврдоглаво инсистирају да остану са најчистијим Оваплоћеним Христом. Али трчим овде пред руду.

Веома је важно да имамо јасну представу о томе како перенијалисти виде ствари да бисмо приметили и препознали пропаганду таквих ставова чак и од неких унутар Цркве. Можда се ово боље разуме кроз дијаграм:

Замислите слику круга са апсолутом у центру (област езотеризма – мистика, гноза, јединство) и неколико полупречника који иду од

¹ Lings, Martin; Minnaar, Clinton (2007), *The Underlying Religion: An*

Introduction to the Perennial Philosophy, World Wisdom, p. xii.

² Исто.

³ Исто, p. xv.

центра на обод круга, где полу-пречници представљају различита откривења Бога, коме се опет враћају сви путеви, Њему у коме су трансцендентно сједињени. Религије, иако уједињене у својој бити, налазе се на ивици круга (област егзотеризма - форме, догме, ритуали), свака одвојена и удаљена једна од друге.

Из овог дијаграма се може видети да је питање езотеризма и егзотеризма у свакој религији централно за перенијалистичку теорију. Перенијалистичка доктрина учи да свака религија има формални, институционални аспект, који је њен егзотерични аспект, где леже најдубље разлике међу религијама. Истовремено, свака религија такође има одређени езотерични аспект, уграђен у духовне праксе свих религија, где се чини да се у том аспекту приближавају, па чак и можда да су идентичне. Ову идеју ћемо даље истражити након што укратко изнесемо друге аспекте перенијалистичког погледа на свет.

Перенијалистички поглед на религију заснива се на аксиоматском појму плуралитета и разноликости откривења, „која се у различитом степену „крystalизују“ и „актуализују“ у зависности од историјских услова, језгро вере, које ... остаје вечно у божанском Свезнање“.⁴

Али поставља се питање: који је мотив иза Божије жеље за вишеструким откривењима о Њему, очигледно дивергентним и наизглед контрадикторним? За Шуона, разлог је тај што то захтева фрагментисано човечанство. Човечанство је „подељено на неколико јасно различитих грана, од којих свака има своје посебне особине, психолошке и друге, које одређују пријемчивост за истину и обликују

разумевање стварности сваке гране.“⁵ Стога се Бог обраћа овим различитим гранама са засебним откривењима, осмишљеним у складу са карактеристикама сваког дела човечанства:

„...оно што одређује разлике између облика Истине јесте разлика између људских прималаца. Већ хиљадама година човечанство је подељено на неколико фундаментално различитих грана, које чине веома много интегралних људских заједница, мање-више затворених у себе. Постојање духовних прималаца, тако различитих и тако особених, захтева разноврсност одраза једне Истине.“⁶

Према перенијалистима, из тога следи да је Бог сваку од „великих светских религија“ доделио одређеном сектору или раси човечанства, и „свака од њих је потпуно истинита у смислу да сваком од својих присталица обезбеђује све што је потребно да он као личност постигне највише или најпотпуније стање.“⁷ Ислам за Арапе; хиндуизам, будизам и таоизам за народе Далеког истока, хришћанство за народе Запада; јудаизам за неке семитске народе и тако даље.

ОВА ИДЕЈА О ТОМЕ ДА БОГ ШИРИ ОТКРИВЕЊА О СЕБИ, ИНДИВИДУАЛНО ПРИЛАГОЂЕНА ОДРЕЂЕНИМ ГРУПАМА ЧОВЕЧАНСТВА, КРИТИЧНА ЗА ЦЕО ПЕРЕНИЈАЛИСТИЧКИ ПОГЛЕД НА СВЕТ, У СУПРОТНОСТИ ЈЕ СА ДИРЕКТНИМ ДОКАЗОМ ИСТОРИЈЕ СПАСЕЊА ОД ДАНА ПЕДЕСЕТНИЦЕ, КАДА СЕ ЗАВРШИЛА ВАВИЛОНСКА КАЗНА И ЈЕДИНСТВО СВИХ ЉУДСКИХ РОДОВА ОСТВАРЕНО У ХРИСТУ.

У Христу је савладан „зид раздвајања“ и „толико људских

заједница“ сједињено је да имају једну људску природу, у коју се Христос обукао и, чувајући је, седи с десне стране Оца. Како пише о. Георгиј Флоровски:

Црква је сама ѿ себи ѿуноћа; ѿо је настѡвак и остѡварење бо-ѿочовечанске заједнице. Црква је ѿреображено и ѿреѿорођено човечанстѡво. Значај овоѿ ѿреѿорода и ѿреображаја је у ѿоми шѿо у Цркви човечанстѡво ѿостѡје јединстѡво, „једно шело“. Живоѿ Цркве је јединстѡво и једно. И наравно, ово јединстѡво није сѿољашње, већ унуѿрашње, инѿимно, орѡанско. Ово је јединстѡво живоѿ шела, јединстѡво орѡанизма. Црква је јединстѡво не само у смислу да је једна и једина; ѿо је јединстѡво ѿре свеѿа заѿо шѿо се сама њѿова сушѿина сасѿоји у ѿоновном уједи- њењу ѿодељеноѿ и расејаноѿ човечанстѡва. То је јединстѡво које је саборностѿ, или саборностѿ Цркве. У Цркви човечанстѡво ѿре- лази у груѿу раван, ѿочиње груѿа- чији начин ѿостѡјања.“⁸

ИСТАКНУТИ ЦРКВЕНИ ЛИДЕРИ КОЈИ ИЗРАЖАВАЈУ ИДЕОЛОГИЈУ ПЕРЕНИЈАЛИЗМА

Од студентских сала до државних одељења и, све више, до бого-слова и јерархије, „респектабилност“ и „прихватљивост“ филозофије перенијализма на много начина су је учиниле доминантном духовном филозофијом нашег времена. Значајни интелектуалци су или били под великим утицајем перенијализма, или су се придружили његовим проповедницима; сви од Кена Вилбера до Џона Тавенера и принца Чарлса, тог чувеног ходочасника у Ватопеду.

Став да Бог жели вишеструка откривења некада се налазио само међу научницима блиским

⁴ Oldmeadow, Harry (2010), Frithjof Schuon and the Perennial Philosophy, Word Wisdom, ISBN 978-1-935493-09-9, page vii.

⁵ Oldmeadow, Harry, Traditionalism: Religion in the light of the Perennial

Philosophy, Sophia Perennis, San Rafael, CA., 2000, p. 69.

⁶ Schuon, Frithjof, Gnosis: Divine Wisdom, Perennial Books, London, 1979, p. 29.

⁷ Cutsinger, James, “Perennial Philosophy and Christianity”:

https://www.cutsinger.net/wp-content/uploads/2019/09/perennial_philosophy_and_christianity.pdf

⁸ Florovsky, Fr. Georges, “The Catholicity of the Church”:

https://jbburnett.com/resources/florovsky/1/florovsky_1-3-catholicity.pdf p. 3.

перенијалистима; сада ову мисао деле и изражавају највиши представници хришћанства и ислама. У фебруару 2019. године папа Фрања и велики имам Ал-Азхара Ахмед Ел Тајб потписали су „Документ о људском братству за светски мир и заједнички живот“ током Светске конференције у Абу Дабију посвећене овој теми. У овој општој декларацији формулисана је основна догма перенијализма:

„Плурализам и разноликост религија, боја коже, њолова, раса и језика жели Бој у Својој мудрости.“⁹

Међутим, идеје перенијализма не утичу само на вође инославних. И православни јерарси су такође говорили сличним речима, практично цитирајући дела Шуона и Кумарасвамија. Ево речи познатог Архиепископа Васељенске Патријаршије, који се недавно обратио на међурелигијском скупу:

„Када једну религију издигнете изнад свих других, то је као да оглучите да постоји само један људи који води до врха планине. Али истина је да једноставно не можете да видите безброј других људи који воде до истој одређеној, јер сте окружени промагама преградуда које вам блокирају поглед.“¹⁰

Тешко је замислити изјаву која више одговара перенијализму и самом духу времена, а неоснована и супротна размишљању Светитеља Божијих, који су истински причасници живота Свете Тројице.

И једнакост религија, и њихово езотерично јединство, и њихови спасоносни путеви који воде од езотеричног ка апсолутном – сви ови знаци перенијализма су овде присутни. Међутим, од још већег интереса за нас је поистовећивање верности Христу, као једином путу ка Оцу, са фанатизмом и предрасудама. Подсетимо се на овом месту расуђивања двојице познатих

православних апологета – о. Јован Романидис у његовом одговору на Баламандски споразум, и о. Данила Сисојева у његовом предвиђању будућности православне мисије и гоњења.

Након што су православни у Баламанду пали у заблуду и потписали потпуно признање латинских тајни, о. Јован је оштроумно истакао да ће континуирано одбијање православља да се причешћују и служе са иноверцима бити уверљиво објашњивано као фанатизам.

Још прониљивије су биле изјаве о. Данила Сисојева. Отац Данило је био велики мисионар, а његов рад, искуство у проповедању и поучавању вере многих људи других вера, укључујући више од 80 преобраћених муслимана, омогућило му је да јасно сагледа суштину предстојећег прогона.

ИЗАЗОВ ЗА ХРИШЋАНЕ НЕЋЕ БИТИ ДА ДИРЕКТНО ПОРИЧУ ХРИСТОВО БОЖАНСТВО.

ЗАХТЕВ ЋЕ, ПРЕ, БИТИ ТАКАВ ДА ХРИШЋАНИ ПРИХВАТЕ НЕХРИШЋАНСКЕ РЕЛИГИЈЕ КАО ЈЕДНАКО СПАСОНОСНЕ ПУТЕВЕ КА ЈЕДНОМ БОГУ.

Хришћани ће се поделити: неко ће прихватити ову понуду и тако се ујединити са незнабошцима, а они који одбију биће прогањани као ускогрудни фанатици који представљају претњу јавном миру и безбедности.

КРАТКА АНАЛИЗА ИДЕОЛОГИЈЕ ПЕРЕНИЈАЛИЗМА СА СТАНОВИШТА ПРАВОСЛАВЉА

Шта се може рећи у ограниченом времену које нам је додељено о погледу на свет перенијализма? Прво, што се тиче питања знања, епистемологије, може се приметити да иако се верује да езотерични увиди треба да се стекну искуствено (а постериори), они се узимају здраво за готово (а

приори). Оно што је у суштини чиста рационална спекулација од стране писца – јер, по дефиницији, не може имати лично искуство о свакој од религија – постулирано је са изузетном, но неоправданом ароганцијом. Штавише, религиозни ставови које износе апологети перенијализма су скоро искључиво нехришћански и још више неправославни. То их не спречава да уверавају своје читаоце да су, у суштини, езотерично, начини молитве, очишћења и причешћа у обредима у религиозном пејзажу заправо слични, ако не и идентични. За перенијализам је веома zgodно да „јединство религија“ лежи изван линије раздвајања езотерично-егзотерично и да је стога реалност која се никада не

Блажене усјомене Патријарх Павле на Божанственој Литургији прег њочешак Канона Евхаристије

може емпиријски потврдити, пошто сваки adept мора остати у границама своје верске традиције. На крају крајева, ради се о поверењу у перенијалистичке „господаре“, а види се да неки високопозиционирани новообраћеници у православље задржавају високо поверење у њих, тако да се чак и православље посматра кроз призму перенијализма, а не обрнуто.

⁹ Source: <https://www.vaticannews.va/en/pope/news/2019-02/pope-francis-uae-grand-imam-declaration-of-peace.html>

[ews/2019-02/pope-francis-uae-grand-imam-declaration-of-peace.html](https://www.vaticannews.va/en/pope/news/2019-02/pope-francis-uae-grand-imam-declaration-of-peace.html)

¹⁰ <https://www.goarch.org/-/irf-summit?inheritRedirect=true>

Ипак, мора се поставити следеће питање: да ли је оштро супротстављање егзотеричног и езотеричног уопште легитимно? Имамо ли бар неке основе из православног светоотачког Предања и искуства заједнице са Богом да повучемо тако оштру разлику између облика и Духа? Православни реализам нам не дозвољава да одвојимо Тело, у које је Реч била обучена, од Духа, посланог Речју и који силази на облике хлеба и вина, да бисмо их преобразили у Тело и Крв Христа, који седи сада са десне стране Оца. Заиста, трансмутација ових егзотеричних облика од стране Духа у Вечни Живот одвија се изван езотерично-егзотеричног „зида раздвајања“ у који се уздижемо док смо још у телу.

УПРАВО ОВА „СКАНДАЛОЗНА“ ОСОБИНА ОВАПЛОЋЕЊА И ВЕЧНЕ ИДЕНТИЧНОСТИ СИНА И РЕЧИ БОЖИЈЕ СА ТЕЛОМ У КОЈЕ СЕ ОН ОБУКАО ЈЕСТЕ „КАМЕН СПОТИЦАЊА“ ЗА СВЕ РЕЛИГИЈЕ СВЕТА И УЗВИСУЈЕ ТЕЛО ХРИСТОВО КАО НЕБО НА ЗЕМЉИ, УЗДИЖУЋИ ПРАВОСЛАВЉЕ ИЗНАД ОНОГА ШТО СЕ ОБИЧНО НАЗИВА „РЕЛИГИЈА“. У ЛИЧНОСТИ ХРИСТА, ЕЗОТЕРИЧНИ АПСОЛУТ СЕ МАНИФЕСТОВАО У ЕГЗОТЕРИЧНОМ ОБЛИКУ, ЈЕР „КОЈИ ЈЕ ВИДЕО МЕНЕ ВИДЕО ЈЕ ОЦА“ (ЈОВАН 14,9), И „КРОЗ ЊЕГА МИ... ИМАМО ПРИСТУП ОЦУ, У ЈЕДАН ДУХ“ (ЕФ. 2, 18).

Немамо очевидаца Логоса, који сведоче о Његовом постојању ни у једној књизи – а камоли у Курану – напротив, „Он, Који будући у облику Божијем, није сматрао за ошимање што што је једнак са Бојом, него је себе њонизио узевши обличје слује, њосио иштовјешан људима, и изледом се нађе као човјек“ (Филипљанима 2,6-7). Супротно теоријама перенијалиста, искуство других религија, посебно ислама, није искуство кенотика, односно Бога који је себе исцрпио, који је

„узевши обличје слује, њонизио Себе, био њослушан чак и до смрти, и што до смрти на крсти“ (Фил. 2, 8).

На исти начин, супротно перенијалистичкој идеји о ограниченом домостроју спасења у Христу само за један део човечанства и ограничености Имена Оваплоћеног Логоса на „егзотеричну“ сферу или чак само њен део, проповедамо Христа Распетог, Којег „Бој високо уздиже, и дарова му Име које је изнад свакоја имена, да се у Име Исусово њоклони свако кољено што је на небесима и на земљи и њод земљом; и да сваки језик њпризна да је Исус Христос Госњод на славу Боја Оца.“ (Фил 2,9-11).

У Телу Христовом, у Цркви, имамо јединство земље и неба, времена и вечности, извор Откровења и пројављене Истине, апсолутне и коначне. Пошто је Логос постао и остао тело (σαρξ), „егзотерично“ лично стање Бога је истовремено и „езотерично“, „више стање“ Бога. Пошто је Реч постала тело, а тело Христос, „егзотерични свет“ је престао да буде ограничена стварност. Реч, утеловљена и која седи са десне стране Божије, дошла је и поново долази да суди свим људима, а не само неком делу човечанства, и то никако на основу езотеричног, мистичног, тајног духовног закона, већ на основу Његових заповести, које су свима дате за живот на њима и у њима, будући да то нису створени облици, него нестворене божанске енергије.

ЗАШТО УСПОН ПЕРЕНИЈАЛИЗМА ОЗНАЧАВА КРАЈ ЕКУМЕНИЗМА?

До сада би требало да буде очигледно да са перенијализмом немамо екуменизам у уобичајеном, популарном смислу, јер јединство о коме говоре ови филозофи постоји само на трансценденталном плану – на плану Бога, Који је сам Трансцендентно Јединство. Сходно томе, они не теже јасно израженом јединству у истини, као што то чини – наводно –

савремени екуменизам, из простог разлога што пристају да признају ово јединство као већ постојеће на езотеричном, трансценденталном нивоу и не само да не желе, већ ни не виде потребу за тим јединством на нивоу егзотеричног, тј. иманентног.

Немогућ задатак стварања божански лепог мозаика Тела Христовог од многих делова протестантства ускоро ће коначно бити напуштен. Крај екуменизма каквог познајемо је веома близу. „Јединство“ коме овај свет тежи наћи ће се у трансцендентном религиозном јединству перенијализма.

И ово сједињење ће се доживети као тешко искушење које ће посетити Цркву по целом свету, јер ће помрачити, да би потом одбацио Богочовечанску Личност Исуса Христа и Његово Тело, Цркву. Ово ће бити последње искушење историје. Тако је то прорекао сам Христос у Књизи Откривења. Он каже: „И као што си њи сачувао моју реч о њпрљењу, и ја ћу сачувањи њебе од часа искушења, који ће доћи на сав свет, да искуша оне што сѡанују на земљи“ (Откр. 3, 10). Како нас поучава велики старац Атанасије Митилинеос, „пошто ће ово искушење коснути цео свет, биће то велико кривотворење вере у Богочовечанску Личност Христову“.

Апокалиптични догађаји су одмах иза угла. Као што ће последња генерација људи вапити за миром и безбедношћу управо зато што им недостаје (и тада ће мач пасти на њих), људи који сада вапе за јединством (свакако за свеопштим, универзалним јединством) управо зато што су га лишени, наћи ће га у перенијализму, који им практично без икаквог напора (без Крста и распећа ума) нуди ово јединство. Попут комунизма, који због своје негативне, репресивне оријентације није могао да задовољи чежње људи, синкретички екуменизам модернизма не задовољава чежње људи за дубљим, мистичним јединством сваке

личности и човечанства у целини. Човечанство ће захтевати чврсто, традиционално и свима прихватљиво објашњење (привлачно и за становнике Истока) како религија не дели, већ уједињује човечанство.

ПЕРЕНИЈАЛИЗАМ ЈЕ СПРЕМАН
ДА ПОСТАНЕ ТЕОРИЈСКО
ОПРАВДАЊЕ ЗА МНОГЕ
ХРИШЋАНЕ (ЧАК И
„ОРТОДОКСНЕ“) ЗА
СУШТИНСКО, ИАКО
ТРАНСЦЕНДЕНТНО И
ЕЗОТЕРИЧНО, УЈЕДИЊЕЊЕ
РЕЛИГИЈА ПОД ВЛАШЋУ
АНТИХРИСТА.

Клатно је коначно престало да се љуља, а ми се приближавамо 12. часу историје, самом срцу ноћи овога света, када ученици спавају, издајници издају, а Оваплоћена Реч Божија, Распети Христос је одбачен за онога који себе назива „спаситељем“ без Крста.

ПРОСЛАВА МАЛЕ ГОСПОЈИНЕ У БРАНЗВИКУ

КОЛО СРПСКИХ СЕСТАРА
„МАЈКА ЈЕВРОСИМА“ ИЗ
БРАНЗВИКА ПРОСЛАВИЛО
СВОЈУ КРСНУ СЛАВУ

Коло српских сестара „Мајка Јевросима“ при црквено-школској

општини Свете Тројице у Бранзвику, прославило је прошле недеље 18. септембра своју заштитницу и молитвеницу пред Богом живим - Пресвету Богородицу, на празник рођења Пресвете, у народу познат као Мала Госпојина.

Свечаном литургијом је начелствовао намесник мелбурншки и целе Викторије, парох храма Свете Тројице протојереј – ставрофор Петар Дамњановић, уз саслуживање протојереја – ставрофора Драгољуба Пантелића и протођакона Миодрага Томића.

Пред крај литургије у храму је пререзан славски колач заједно са овогодишњом домаћицом славе Ружицом Савић, уз присуство многобројних верника. Госпођа Савић је затим предала део славског колача свечарки за следећу годину, госпођи Милки Дамњанац.

Пред крај литургије парох храма Свете Тројице, протојереј – ставрофор Петар Дамњановић, у кратком обраћању, честитао је

славу нашим драгим сестрама, захвалио се свештенству, хору и верном народу и позвао све присутне да пређу у салу где су вредне чланице Кола српских сестара

„Мајка Јевросима“ припремиле славску трпезу за своје драге госте.

За време свечане трпезе окупљенима се обратио јереј Бојан Влајић, парох цркве Светог краља Стефана Дечанког у Карум Даунсу, који је честитао славу чланицама СС у своје лично име и име своје црквене општине.

Након тога, срдану добродо-

шлицу драгим гостима најпре је упутила домаћица овогодишње славе, госпођа Ружица Савић, а потом је топле поздраве свима упутила и председница кола српских сестара, госпођа Вера Килибарда. Веселу атмосферу током празничног поподнева у парохијској сали употпунио је српски оркестар „Неђо и Мирослав“ извођењем српских народних кола и песама.

ENGLISH LANGUAGE SECTION

THE NATIVITY AND THE DORMITION THE OF THE MOTHER OF GOD

PROF. FR. JOHN BEHR IS A BRITISH EASTERN ORTHODOX PRIEST AND THEOLOGIAN. SINCE 2020, HE HAS SERVED AS THE REGIUS PROFESSOR OF HUMANITY AT THE UNIVERSITY OF ABERDEEN.

Today we commemorate the Dormition, the falling asleep of Mary, the Most Holy Theotokos and Ever Virgin Mother of God. It is the last major feast day of the ecclesial year. In a few weeks time, at the end of August, we will celebrate the beheading of John the Baptist, and then a few days later, the beginning of the ecclesial new year, followed within a few days by the Nativity of the Theotokos.

In a very real sense, then, the cycle of our year is marked out by the scope of her life.

The canonical Scriptures do not speak of her death, when, where or how it occurred. But from very early times there has been an ever-extending tradition reflecting both on her birth and infancy and also on her death, reflecting on these in ever more embellished form, and this is what we see depicted on the icon.

According to this tradition, the Mother of God was living in the house of St John on Mount Zion, while the twelve apostles were preaching the Gospel in different parts of the world. Then all of them (all apart from Thomas, that is) were carried miraculously on the clouds to the Holy City, so that they could see the Virgin once again before her death. Also at her bedside were the apostle Paul and three bishops (Dionysius, Hierotheus and Timothy). As they stood around her, Mary commended her spirit to her Son and God; and Christ descended from heaven and took her soul up with him in his arms. Then the apostles, led by Peter, carried her body,

singing funeral hymns, to Gesthemane, where she was laid in a tomb specially prepared for her. The Jews tried to stop the funeral procession; one of them even tried to make them drop her, but his hand was cut off by an angel; later on he was healed. And Thomas, who was not with them (just like he was not with them when the risen Christ appeared to the apostles) turned up on the third day, and anxious to look one last time at the Theotokos, he opened the tomb — to find it empty.

Prof Fr John Behr and Fr Milorad

The hymns that we have been singing yesterday and today use this material, and do so with a very specific purpose: the apostles are brought together so that they speak with one voice, so making clear that all of this is not simply nice stories, fanciful details and so on, but rather affirming that what is said in and through all of this is indeed part of the apostolic tradition, central to the faith.

There are two particular aspects that lie at the heart of this proclamation, two aspects which are brought together in a paradoxical turn of phrase in one of the hymns of

Vespers, where it speaks of Mary's "deathless dormition."

The first point is that she really did die—she is human just as we are. Simply being the mother of our Lord, Jesus Christ, did not spare her from this. Simply being his mother, in fact, does not count for much; as Christ said in today's Gospel, it is not the womb that bore him that is blessed, but "those who hear the Word of God and keep it."

And it is for this, of course, that we remember Mary, for she uniquely carried this out: she responds positively to the will of God, answering "Let it be!" and so conceives in herself the very Word of God, Jesus Christ.

Yet even this, being the vessel of God *par excellence*, does not exempt her from the common fate of mankind—death, to which all those born into this world are bound.

However, the other aspect of what we commemorate today is that in her death we can already see the paschal victory of her Son being worked out, reaching her as well.

For those who have faith in Christ, death is no longer separation and isolation, it is no longer a descent into the darkness of non-existence, but rather death is now the entrance into life, life with Christ.

As Paul puts it in the letter to the Philippians, from which we heard this morning: "For me to live is Christ, and to die is gain," and though Paul knows that he still has work to do, yet he says "My desire is to depart and be with Christ, for that is far better."

It is this reality that we see depicted on the icon of this feast: Mary is now dead, the apostles look on mournfully, but she is alive with Christ: the Mother of life has passed over into life.

Death is now no longer death in the way in which we knew of death before knowing Christ, the fate to which we are all bound from the moment we are thrown into this world, no matter how well we live our lives. Death is now no longer the end, but a transition, a falling asleep to arise with Christ—a beginning.

This applies to all of us as well. St Athanasius, in his work *On the Incarnation*, says that since Christ conquered death by his death, Christians are no longer bound by death, death no longer holds them captive, they no longer fear death. Christians no longer die, he says, but they are “dissolved” for a little while, returning to the elements from which they were made, so that, as clay in a potter’s hand, they can be remade by Christ.

Let us not forget the other side of all this, however. For us to be able to see our physical death as a falling asleep in the Lord, to be with Christ, we must truly die the death that we enacted in our baptism. We, as Christians, claim to have died to this world, and we are learning how to do this each and every day, in our whole lives and in each action we do and word we say to another. The power of God, the force of the Gospel, is shown in this: that by Christ’s salvific work we are enabled to use the given fact of our mortality as a means of entry into life.

Only if we do indeed strive to live a life that is not of this world will what we see before us today be not simply a nice tale, but rather a confirmation of the reality that we are already beginning to live even here and now. And then, when it comes, if our life is not driven by this world, by the pleasures and comforts it offers, then even our own physical death will not be a deprivation of

that which we love, for our hearts will already be with Christ, and our own death will also be the joyful entrance into life that we celebrate today in the case of the Virgin Mary.

Let us rejoice in what Christ has made possible, conquering death by death, showing a victorious form of death as life-giving, giving us life and life in abundance, such that death can no longer touch it

Iconostasis detail, Elaine Monastery

Let us not deceive ourselves into thinking that we can enter into this paschal joy in any other way than through our own death: death to the world and to our fallen images of ourselves, and then our physical death, our return to the elements, giving ourselves into the hands of the living God, to be remade by him.

Let us rejoice today as we celebrate this first major feast of the new ecclesiastical year. Today begins the economy of our salvation; the barrenness of our nature is loosed, for the barren woman gives birth to the one who will bear God; the Gate-facing-East of the mystical temple comes into being, through which the Lord God himself will enter as the Great High Priest, yet leaving the gate closed; the book of the Word of Life is opened, confirming the preaching of the prophets; and the bridal chamber appears, in whom divine and human are united into one.

Today really is the beginning, and also the end, or perhaps rather the

end and the beginning together: the end of shadows and promises, and the revelation of reality and truth; the end of the old covenant, and the beginning of the new; the end of the old creation, and the inauguration of the new.

Today the period of the Law concludes, and a new era of grace dawns: the beautiful hymnography that we have been singing last night and this morning depicts for us, in a multitude of ways—so many ways, in fact, that it is hard to comprehend—how all the things spoken of in the Law and the Prophets are fulfilled in the Theotokos, revealing to us a deeper and more profound mystery than we had previously imagined.

The prophecies have given way to their fulfillment, the types to the realities, the letter to the Spirit: She is the Gate of Paradise, the Burning Bush, the Ark of the Covenant, the Temple of Life.

And so, the old covenant gives way to the new. What was enacted on earth in times long past, today becomes a spiritual reality in the present, bringing an end to mere religion—sacrifices in the temple, propitiating deities—so that we might offer the only sacrifice acceptable to God, and ourselves become living temples of God, dwelling in his paradise, nourished by the tree of life.

The old covenant has passed, and so too has the long history of the old creation that culminates in the birth of the Virgin, this creation and its history has come to an end: the new creation is inaugurated, not a new work, but one which recreates the old.

Of old we were fashioned from virgin earth, molded by the hand of God and receiving the breath of the Lord. Now God prepares virgin soil anew, not from elsewhere, for then

Christ would not be human, would not be our Savior, our creator and our redeemer.

He takes virgin earth from our own stock, as it were, from our own flesh: and it is from this virgin earth, the body of the Virgin, by the power of the Spirit, that the Word of God will fashion for himself a body in which to appear, revealing to us true divinity and true humanity—in one, together—united in the bridal chamber of the womb.

Our minds were turned to our bodies, caught fast in material things, and so the Word comes to us in bodily form, to grab our attention, and for this, he must prepare for himself new virgin earth.

Our minds were turned to the earth, preferring the dust from which we were taken, rather than the things of heaven; and so setting ourselves on a course which could only lead back to that dust ... to death.

In the period of the old creation, the events of the old covenant—the Law and the Prophets—could not of themselves rectify us, restore us to our former life, put an end to the death that was at work in our earth;

and so the Word took that earth to himself, and by offering himself to

death, turned death inside out, so that now it becomes the means of life.

Taking earth to himself, he gilds the mud that we are with divinity, adorning us such that the King himself desires our beauty. This is the goal for which the whole of creation has been groaning in travail: the revelation of the children of God in their glorious liberty. It is the inauguration of this new creation that we now celebrate, for today there comes into being the one through whom it is possible.

The hymns for this day in fact speak of the Virgin as being pre-ordained to this role, fore-ordained to usher in the new creation.

Here, really, is the heart of the mystery: for God could not have revealed himself upon earth, in this way—divinity and humanity united in one person, in one face—he could not have done this without earth that could respond to him freely and positively.

The original creation, the old creation, was created by divine fiat—let there be! It was merely passive.

But the realization of the divine purpose for creation depends upon the human fiat—let it be! “Let it be to me according to your word!” It

depends upon there being earth ready and willing to be taken to be fashioned by the Hands of God.

As we look back now at the old covenant, fulfilled in the Theotokos born today, and at the old creation, now ready to be refashioned into a new creation, we can perhaps see that the whole economy turns upon the earth, for the human being, said an early father, is earth that suffers (Barnabas 6.9).

What had seemed its frailty, that it is nothing but dust and will return to the dust, is in fact its strength—the earthen vessels containing heavenly power—when it holds itself open, ready to be fashioned, to bear the fingerprints of its Creator.

Today the virgin is born, the temple through which the High Priest enters the world,

The virgin is born, in whose womb divinity and humanity come together,

The virgin is born, and all creation is renewed, for the economy of salvation begins.

Let us sing the praises of the Virgin, then, and offer thanksgiving to God—let it indeed be!

CHRISTIANITY IS A KINGDOM AND INHERITANCE, NOT A RELIGION

ELDER ATHANASIOS
MITILINAIOS (+2006),
LESSON 7, REVELATION:
THE SEVEN GOLDEN
LAMPSTAND, P. 94-97

When we talk about theosis, being God-like, becoming one with Christ, it means that we enter the life of God which is the very desire of the Creator before all ages. That is why there is a vast difference between Christianity and the average religion. Unfortunately, today most of us live Christianity as a religion and not as a kingdom, and this presents a number of problematic

consequences. First, we have separated ethics from doctrine, or the faith from the lifestyle, thereby reducing our faith to a sense of duty. Moreover, today there are people completely unchurched, not even Christians, who in some cases who seek wisdom from the gospel. They may be Buddhists, spiritists, Masons, or agnostics, and still call upon and utilize the moral teachings of the gospel. These people consider Christianity to be a religion with good morality. They think that morality is the central core of Christianity. By doing this, however, we

separate and divorce the doctrine from morals.

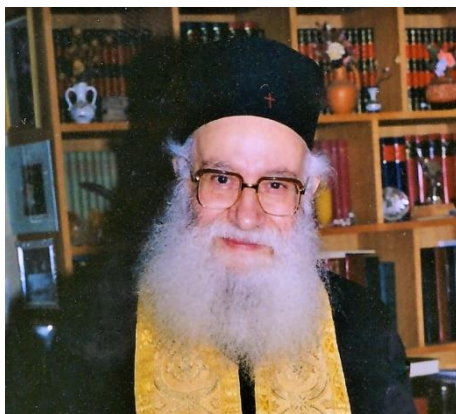
We often hear women say that their husband who does not attend church is a better Christian than they are. They go on to say that their husband is gentler, calmer, more patient, less angry, and keeps the commandments. The men even point out to their wife, who does attend church regularly, how much nicer they themselves are. After the husband repeats this often enough, the wife, when she is not aware of correct Orthodox praxis (practice) agrees with him. She even advertises

the goodness of her husband or her children. "Oh, my children are the best; they really love God. The only thing is that they never step inside a church, but they love Jesus." Now, the issue is not if people are good, better, or excellent. There is no salvation under these circumstances. The wife cannot go to church in place of her husband. We often hear, "Mom goes to church often enough for all of us." Well, this is problematic because it separates doctrine from morality and reduces Christianity to a sense of religious duty.

Is it any wonder Christianity that today does not attract many converts, since it is presented as a religion of rules, regulations and a performance of duty? Today's man hates and despises the idea of duty. He is on duty enough with his work and with all his preoccupations. People also try to separate worship from their lifestyle. Some people think, "Well, I go to church Sunday morning; I give my morning to God; at nighttime I have the freedom to enjoy any entertainment I want." In doing this, we fall into the area of superficial worship. Our heart and our mind are not really involved. We are simply going through the motions. The motions are necessary but, once inside, I must concentrate on the substance, because the substance behind all these forms and motions is what we need to get at. Now, if I do not discover the substance because my life is separated from it then I will be left with a shell. Then I will say, "I must go to church because my mother went to church. I must light my candle, and I must do these things," and so on. Then I end up being a superficial worshipper going through the motions without understanding the essence of these things.

The second setback stemming from reducing Christianity to a religion instead of a kingdom is syncretism, or the tendency to compare Christianity with religions even though we know Christianity as a higher and better form of faith. It is a mistake to compare our faith with

other forms of faith. For example, when a young man begins to look at Buddhism, we try to convince him that Christianity is a much better religion, much better than Buddhism or Islam. It becomes a serious mistake the minute we begin to say Christianity is better. We cannot compare. There is no comparison. All the things offered by religions do

not free us, nor do they save us. They are all of this world; they are products of human imagination and of the human intellect.

Christianity does not exist to take a stand above the religions but to make disciples of all nations. True Christianity does not say, "Well, there is something good in every religion." No, the truth is that all the religions of the world are works and inspirations of the fallen (demon influenced) human mind. Don't tell me that Buddhism is not the work of demonic influence. At least Buddha lived before Christ and he had an excuse. However, now that the Light came into the world, isn't it a shame for these Eastern peoples to live in darkness? What is worse than this? It is a great and miserable shame for baptized Orthodox Christians in Europe and in the West to become Buddhists, to leave Orthodox spirituality for Eastern philosophy. Christ came to save the lost sheep and to destroy the machinations and deceptions of the demons.

The Lord used very strong language regarding this, All who came before me are thieves and robbers (John 10:8) - all of them! He did not make any distinctions or any

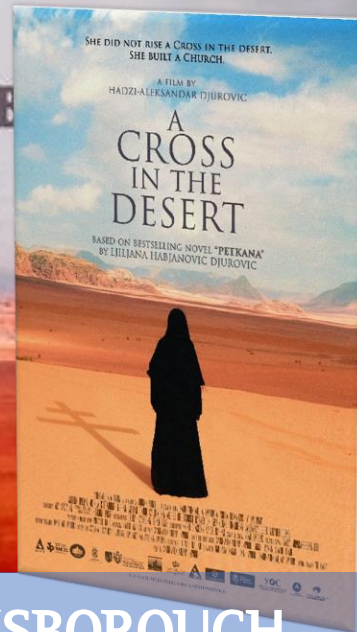
exceptions. He did not say, "Oh, the philosophy of Plato was valuable and nice." Or "Buddhism and Confucianism have some wise sayings. They may not be perfect, but they have some wonderful teachings." Or "Yoga and Tai Chi are helpful spiritual exercises," Or "TM (Transcendental Meditation) can be of some help." This type of thinking is very far from the Truth of Christ.

Everyone, everyone that came before me are thieves and robbers. What did they steal? What did they rob? They stole the human soul, which is a possession of the living and true God, and whose place is in the Kingdom of God. This is Christianity! Consider the vision of Nebuchadnezzar, who saw a great statue with bands of various materials: gold, silver, copper, iron, and clay. These bands are the kingdoms of the earth and religions of the earth as well. Daniel saw a rock cut not by human hand from an unhewn mountain. In the Akathist Hymn to the Theotokos one of the Salutations is, "Rejoice, unhewn mountain." The Most Holy Theotokos is this unhewn mountain in the vision of Daniel. The unhewn rock signifies the virgin birth, and this rock is Christ.

This is how Daniel interpreted this dream of Nebuchadnezzar. A self-propelled rock (Christ) landed at the feet of this statue; He pulverized the statue and turned it to dust. The dust was blown by the wind, and the statue was nowhere to be found. This is Christianity. It did not come to travel and journey along with the other religions or to seek happiness with them here on earth. It came to dissolve the false faiths once and for all. Now, after acknowledging all these truths, all these correct positions of Christianity, how can we compare Christianity to religions? How can we possibly compare it with the false religions of this age? How can we talk about syncretism? Christianity is a kingdom and an inheritance.

СВЕТА ПЕТКА КРСТ У ПУСТИЊИ

ПО РОД "ПЕТКАНА"
ЉИЉАНЕ ХАЉАНОВИЋ БУРОВ

HOLY TRINITY BRUNSWICK & ST STEPHEN KEYSBOROUGH

UNIVERSITY OF SAINT KATHERINE'S

•BYZANFEST 2022•

A CROSS IN THE DESERT

JOIN US AT THE SPECIAL SCREENING
FOR THIS BREATHTAKING MOVIE THAT FOLLOWS
THE REMARKABLE LIFE OF ST PARASKEVA – PETKA

Saturday, 5 November 6:30pm

Lido Cinemas

675 Glenferrie Rd, Hawthorn

tickets: byzantfest@gmail.com

Serbian with English subtitles

UPGRADING VICTORIA'S MULTICULTURAL FACILITIES

PROJECT: HALL AMENITIES AND
INFRASTRUCTURE UPGRADE

VICTORIAN GOVERNMENT
CONTRIBUTION \$489,500

TOTAL PROJECT VALUE
\$979,000

COMPLETION DECEMBER 2022

WWW.VIC.GOV.AU/MULTICULTURAL-COMMUNITY-INFRASTRUCTURE-FUND

IN PARTNERSHIP WITH SERBIAN
ORTHODOX CHURCH AND
SCHOOL COMMUNITY ST
STEFAN

The Serbian Orthodox Church and School Community St Stefan in Keysborough received a grant from the Multicultural Community Infrastructure Fund to support infrastructure upgrades at 115 Church Road.

The infrastructure upgrades will include the rebuild of the hall ceiling, foyer and toilets refurbishment, electrical supply upgrade, installation of air conditioning and heating, removal of septic tank and pumping station and connection to water point which will improve the facility for community members.

Authorised by the Victorian Government, 1 Treasury Place, Melbourne.

Dear members of the Serbian Orthodox community in Melbourne metropolitan area,

As you enter our church's property at Keysborough, you will notice the Victorian government project signage which is self-explanatory.

We are blessed with such a significant assistance by our government.

On behalf of the Executive Board, Fr Milorad Loncar

ЧИТАЈТЕ ЈЕДИНЕ СРПСКЕ НОВИНЕ У
АУСТРАЛИЈИ ПИСАНЕ ЋИРИЛИЦОМ

SINCE 1991 THE ONLY WEEKLY SERBIAN NEWSPAPER IN AUSTRALIA PRINTED IN SERBIAN CYRILLIC SCRIPT

СРПСКИ ГЛАС

Contact: info@srpskiglas.com.au 0401 818 663

50 ГОДИНА МАНАСТИРА СВЕТОГ САВЕ ЕЛЕЈН

СУБОТА 22. ОКТОБАР 10Ч

СВ. АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА
СА СВИМ СВЕШТЕНИЦИМА
МЕЛБУРНСКОГ НАМЕСНИШТВА
ПОЈУ ХОРОВИ СВЕТА ТРОЈИЦА БРАНЗВИК И
СВЕТИ СТЕФАН КИЗБОРО

ГЛАВНИ ГОСТ АРХИМАНДРИТ МЕТОДИЈЕ
ИГУМАН МАНАСТИРА ЦАРСКЕ ЛАВРЕ ХИЛАНДАРА
НАКОН ЛИТУРГИЈЕ РУЧАК У МАНАСТИРСКОЈ САЛИ
И ПРИГОДАН ПРОГРАМ

НЕДЕЉА 23. ОКТОБАР 10Ч

СВ. АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА
ХРАМ СВ. СТЕФАНА, КИЗБОРО

НАКОН ЛИТУРГИЈЕ РУЧАК У САЛИ
ЦРКВЕ СВЕТИ СТЕФАН ДЕЧАНСКИ, КАРУМ ДАУНС